

ПРОГРАМА ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ОТПАДЪЦИТЕ НА ОБЩИНА ПЛОВДИВ

2014 – 2020 г.

Актуализация 2016 г.

[Отразява актуалното състояние и планиране на дейностите с отпадъците на територията на Община Пловдив, в съответствие с нормативните изисквания.]

Община Пловдив

гр. Пловдив, 4000, пл. «Стефан Стамболов» № 1, тел: (032) 656 727, факс: (032) 656 703
www.plovdiv.bg, e-mail: kmet.kmet@plovdiv.bg

Съдържание

1. Въведение.....	4
1.1. Обща характеристика на общината	4
1.2. Географски, демографски и социално-икономически характеристики	4
1.3 Цели на програмата.....	5
1.4 Принципи при управление на отпадъците.....	6
1.5 Съдържание на ПУО	6
1.6 Времеви хоризонт.....	7
1.7 Отпадъци в обхвата на ПУО	7
1.8 Основни цели.....	7
1.9 Процес на обществени консултации	9
2. Основни изводи от анализа на състоянието относно управление на отпадъците в Община Пловдив	9
2.1 Основни изводи от анализа на състоянието и прогноза за отпадъците, образувани на територията на Община Пловдив	9
2.2 Основни изводи от анализа на инфраструктурата за отпадъци	11
2.3 Основни изводи от анализа на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване	12
2.4 Основни изводи от анализ на схемите за управление на отпадъците и прилагане на принципите „Отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща”, икономически инструменти и стимули	13
2.5 Основни изводи от анализа на действащите нормативни и програмни документи на Община Пловдив в контекста на правата и задълженията на общините по отношение на отпадъците.....	14
2.6 Основни изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците	14
2.7 Основни изводи от анализа на информационното обезпечаване	16
2.8 Основни изводи от анализа относно информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.....	16
3. SWOT анализ	17
3.1 <i>Достижения и силни страни</i>	17
3.2 <i>Проблеми и слаби страни</i>	18
3.3 <i>Възможности</i>	18
3.4 <i>Заплахи</i>	19
4. Цели на ПУО и подпрограми за тяхното постигане	19

Програма за предотвратяване образуването на отпадъци	21
5. Мерки за намаляване образуването на хранителни и растителни отпадъци	24
5.2 Мерки за повторна употреба	25
5.3 Мерки за намаляване образуването на отпадъци от хартия и картон	27
Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за подготовка и за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, картон, пластмаса, метали и стъкло	37
Подпрограма за „Разделно събиране и достигане на целите и изискванията за битовите биоразградими отпадъци и за биоотпадъците”	43
Подпрограма за „Прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради“	49
Подпрограма „Управление на отпадъци от утайки от пречиствателната станция за отпадъчни води”	54
Подпрограма „Управление и предотвратяване на риска от депониране на отпадъци”	57
Подпрограма „Подпрограма за информационно осигуряване на общинската администрация и подобряване на административния капацитет”	62
Подпрограма „Информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците”	67
6. Координация на ПУО с други планове и програми	71
6.1 Координация с програмни документи на национално ниво.....	71
6.2 Координация с програмни документи на Община Пловдив	71
7. Мониторинг, отчет и контрол на изпълнението на ПУО 2014-2020, актуализация 2016 г..	73
Приложения	74
1. Анализ на състоянието на отпадъците на територията на Община Пловдив;.....	74
2. Прогноза на образуваните отпадъци на територията на Община Пловдив;.....	74
3. Анализ на инфраструктурата за отпадъци;	74
4. Анализа на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване;	74
5. Анализ на схемите за управление на отпадъците и прилагане на принципите „Отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща”, икономически инструменти и стимули;	74
6. Анализ на действащите нормативни и програмни документи на Община Пловдив в контекста на правата и задълженията на общините по отношение на отпадъците;	74
7. Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците;.....	74
8. Анализа на информационното обезпечаване анализа относно информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците;	74
9. Анализа относно информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.	74

Списък на съкращенията

ЕС	Европейски съюз
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗМДТ	Закон за местните данъци и такси
ЗМСМА	Закон за местното самоуправление и местната администрация
ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗУТ	Закон за устройството на територията
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ИУГ	Излезли от употреба гуми
ИУЕЕО	Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИУМПС	Излезли от употреба моторни превозни средства
МОСВ	Министерство на околната среда и водите
МРО	Масово разпространени отпадъци
МС	Министерски съвет
НППОО	Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци
НПУО	Национален план за управление на отпадъците
НСИ	Национален статистически институт
НСОРБ	Национално сдружение на общините в Република България
НУБА	Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОПОС	Оперативна програма "Околна среда"
ОСР	Отпадъци от строителство и разрушаване
ПОО	Предотвратяване на образуването на отпадъци
ПСОВ	Пречистителна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
РДО	Рамкова директива за отпадъците
РИОСВ	Регионални инспекции по опазване на околната среда и водите
РСМ	Рециклирани строителни материали
РСУО	Регионално сдружение за управление на отпадъците
ТБО	Такса битови отпадъци

1. Въведение

Настоящата актуализация на Програма за управление на отпадъците на територията на Община Пловдив 2014-2020 г., приета с Решение №251, взето с Протокол №14 от 01.08.2014 г. на Общински съвет-Пловдив се извършва във връзка с привеждането ѝ в съответствие със структурата, целите и предвижданията на Националния план за управление на отпадъците. При актуализацията на Програмата са съблюдавани „Методически указания за разработване на общински програми за управление на отпадъците за периода 2015-2020 г.", утвърдени със Заповед № РД-211/ 31.03.2015 г. на министъра на околната среда.

1.1. Обща характеристика на общината

Наименование на общината, административна област и членство на общината в регионално сдружение за управление на отпадъците – наименование на сдружението и неговите членове

Община Пловдив е член на Регионално сдружение – „Цаланица“ и Регионално сдружение - „Шишманци“.

Регионално сдружение – „Цаланица“ е юридическо лице, създадено на 05.11.2010 г., като негови членове са община Пловдив, община Раковски, община Стамболийски, община Родопи, община Марица, община Съединение, община Перущица и община Кричим.

Регионално сдружение – „Шишманци“ е юридическо лице, създадено на 17.11.2010 г., като в него участват Община Пловдив, Община Раковски, Община Брезово и Община Марица.

1.2. Географски, демографски и социално-икономически характеристики

Територия

Територията на Община Пловдив е от 102 км².

Община Пловдив е разделена на шест административни района: „Централен“, „Северен“, „Източен“, „Западен“, „Южен“, „Тракия“.

Население на общината и средна гъстота на населението

При последното преброяване на населението от 2011 година в Община Пловдив има 338 153 души. Броят на населението към 31.12.2015 г. на Община Пловдив е представен в Таблица 1. Средната гъстота на населението е 3 349 жители на км².

Таблица 1 Население към 31.12.2015 г. по области, общини, местоживее и пол

(Брой)									
Области	Общо			В градовете			В селата		
Общини	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени	всичко	мъже	жени
Общо за страната	7 153 784	3 477 177	3 676 607	5 227 182	2 519 346	1 926 602	1 926 602	957 831	968 771
Община Пловдив	341 625	162 560	179 065	341 625	162 560	179 065	-	-	-

*Източник: НСИ

Релеф

Община Пловдив попада в обхвата на Тракийско-Странджанската природо-географска област - Горно Тракийската подобласт-Пазарджишко-Пловдивски район. Градът е разположен на двата бряга на река Марица с координати: 24.45' източна дължина и 42.09' северна ширина, при 160 метра надморска височина.

Водни ресурси

Водните площи на Пловдив заемат общо 245 ха и са представени преди всичко от двата големи водоема - река Марица (185,90 ха.) и Олимпийския гребен канал в западната част на града.

Защитени зони

На територията на Община Пловдив към настоящият момент с Решение на МС са определени 2 защитени зони по Директива 79/409/ЕС за птиците и 2 защитени зони по Директива 92/43/ЕЕС за местообитанията.

БВП на област Пловдив за 2014 г. на човек е 9 268 лв., като БВП за Южен централен район е 7 872 лв. на човек, а БВП за страната е 11 574 лв.

1.3 Цели на програмата

Актуализацията на ПУО има за цел въвеждане на интегрирана система за управление на отпадъците, включваща съвременни практики за събиране на отпадъци, както и подходящи съоръжения за третиране, осигуряващи прилагането на йерархията за управление на отпадъците, а именно:

1. предотвратяване на образуването им;
2. подготовка за повторна употреба;
3. рециклиране;
4. друго оползотворяване, например оползотворяване за получаване на енергия;
5. обезвреждане.

Формулираните цели са съобразени с дългосрочните мерки на Националния план за управление на отпадъците по чл. 49 от ЗУО за периода 2014 - 2020 г, и действащото законодателство, както следва:

Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване;

Цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворени отпадъци, чрез създаване на условия за изграждане на мрежа от съоръжения за третиране на цялото количество генерирани отпадъци, което да намали риска за населението и околната среда;

Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда;

Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците.

1.4 Принципи при управление на отпадъците

Принципите при управление на отпадъците в Община Пловдив са:

- Устойчиво развитие - използване на природите ресурси по начин, който не ги унищожава или уврежда и не ограничава възможността да бъдат използвани от бъдещите поколения;
- Предотвратяване - ограничаване до минимум използването на природни ресурси и намаляване на количествата и/или опасността, произтичащи от образуваните отпадъци;
- Превантивност - предвиждане и избягване на потенциалните проблеми при дейностите с отпадъци за предотвратяване на риска за околната среда и човешкото здраве;
- Най-добрите налични техники, неизискващи прекомерни разходи - йерархията на управлението на отпадъците описва предпочитаната последователност на операциите и дейностите с отпадъци, които могат да се приложат при оценяване на различни възможности. Най-добрите налични техники е решение/решения, което води до най-големи ползи или застрашава в най-малка степен околната среда в дългосрочен план. Независимо от приоритетния ред при управление на отпадъците прилагането му трябва да се съпостави с най-добрите налични техники, като бъде съобразено със съществуващото положение, социалните и икономическите условия;
- Интегрирано управление на отпадъците – интегрираното управление обхваща всички принципи на политиката по управление на отпадъците, гарантиращо ефективност и ефикасност на различните подходи и методи;
- Близост – отпадъците трябва да бъдат обезвреждани възможно най-близко до мястото на образуването им;
- "Замърсителят плаща" и "Отговорност на производителя" – причинителите и притежателите на отпадъци трябва да поемат отговорност за покриването на пълните разходи за действията си;
- Участие на обществеността – широката общественост, заинтересованите страни и лица трябва да участват при разработване на програмни документи и да допринасят за вземане на решения във връзка с управление на отпадъците.

1.5 Съдържание на ПУО

ПУО има следната структура и съдържание:

- Основни изводи от анализа на състоянието на управлението на отпадъците
- SWOT анализ (анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите)

- Стратегически и оперативни цели на програмата
- План за действие (подпрограми) с мерки за решаване на идентифицираните проблеми и постигане на целите:
 - подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци;
 - подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло;
 - подпрограма за разделно събиране и достигане на целите и изискванията за битовите биоразградими и биоотпадъци;
 - подпрограма за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради;
 - подпрограма за отпадъците от утайки от пречиствателната станция за отпадъчни води;
 - подпрограма за закриване и рекултивация на депата с преустановена експлоатация и извършване на последващ мониторинг;
 - подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците;
 - подпрограма за информационно осигуряване на общинската администрация и
 - подобряване на административния капацитет.
- Координация на общинската програма за управление на отпадъците с други общински планове и програми
 - Мониторинг, отчет и контрол на изпълнението на ПУО

1.6 Времеви хоризонт

Актуализацията на ПУО е разработена за периода до 2020 г. Срокът на Програмата съвпада с периода на действие на Националния план за управление на отпадъците.

1.7 Отпадъци в обхвата на ПУО

ПУО включва в обхвата си отпадъците, които са в приложното поле на ЗУО и в същото време управлението им е от компетенциите на общинските власти:

- битови отпадъци,
- производствени отпадъци - утайки от ПСОВ,
- строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради,
- опасни отпадъци - битови и строителни.

1.8 Основни цели

Основната цел на програмата е да допринесе за устойчивото развитие на Община Пловдив чрез реализиране на интегрирана система за управление на отпадъците, която да доведе до намаляване на въздействията върху околната среда, причинени от генерираните отпадъци,

подобряване ефективността на използване на отпадъците като ресурс, увеличаване отговорностите на замърсителите, стимулиране на инвестициите за управление на отпадъците.

Основни количествени цели

Отпадъчни	Година	Цели
Биоотпадъци	2016	Рециклиране и оползотворяване на мин. 25% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г.
	2020	Рециклиране и оползотворяване на мин. 50% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г.
	2025	Рециклиране и оползотворяване на мин. 75% от количеството на битовите биоотпадъци, образувани през 2014 г.
Отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата	2020	до 35 % от общото количество на същите отпадъци, образувани през 1995 г.
Битови отпадъци от хартия, картон, пластмаси, метали и стъкло	До 1.01.2016	мин. 25 % от общото им тегло
	2018	мин. 40 % от общото им тегло
	2020	мин. 50 % от общото им тегло
Строителни отпадъци – когато Община Пловдив е Възложител на строителни дейности	2020 ежегодни междинни цели, считано от 2014	Влагане на рециклирани строителни материали в количества, както следва: за строителство на сгради - 2 на сто от общото количество вложени строителни продукти; за строителство на пътища - 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти; за рехабилитация, основен ремонт и реконструкция на пътища - 3 на сто от общото количество вложени строителни продукти; за строителство, реконструкция и основен ремонт на други строежи от техническата инфраструктура - 8 на сто от общото количество вложени строителни продукти; за оползотворяване на предварително третирани строителни отпадъци в обратни насипи - 10 на сто от общото количество вложени строителни продукти
Строителни отпадъци - когато Община Пловдив е Възложител на строителни дейности	2020 ежегодни междинни цели	Възложителите на СМР на пътища са отговорни за постигане на цел 80 на сто материално оползотворяване от теглото на образуваните при тези дейности строителни отпадъци; възложителите на СМР и/или премахването на строежи извън предходната точка осигуряват селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове отпадъци в минимални количества и съгласно сроковете, посочени в Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влагане на рециклирани строителни материали

1.9 Процес на обществени консултации

(ще се добави след осъществяване на консултациите)

Органи за разработване и одобрение

Актуализацията на Програмата за управление на отпадъците е разработена от дирекция „Екология и управление на отпадъците” от администрацията на Община Пловдив. След процедурата на обществени консултации и процедурата на екологична оценка, проведена по реда на ЗООС, Програмата е одобрена с Решение № на Общински съвет-Пловдив от (ще се добави след приемането от ОбС-Пловдив)

Община Пловдив:

Адрес: 4000 Пловдив, пл. "Стефан Стамболов" № 1

Страница в интернет: <http://www.plovdiv.bg/>

2. Основни изводи от анализа на състоянието относно управление на отпадъците в Община Пловдив

2.1 Основни изводи от анализа на състоянието и прогноза за отпадъците, образувани на територията на Община Пловдив

- ❖ Наблюдава се рязко понижаване на общото количество събрани битови отпадъци от територията на Община Пловдив през 2012 г. спрямо 2011 г., след което тенденцията е за плавно нарастване на количеството, което се дължи на нарастване броя на населението в общината.
- ❖ Община Пловдив се характеризира с по-високо ниво на показателя „норма на натрупване на битови отпадъци“ спрямо средното за страната и сходно ниво спрямо подобни градове в страната.
- ❖ През последните три години се наблюдава сравнително постоянно ниво на количеството депонирани отпадъци на жител за година.
- ❖ От наличната информация в Община Пловдив за образуваните битови отпадъци на територията ѝ не може да бъде преценено какво е количеството отпадъци, образувано от юридически лица.
- ❖ Данните от проведения морфологичен анализ на битовите отпадъци, които се генерират на територията на Община Пловдив показват, че спрямо типичните данни за морфологичния състав за населени места с над 150 000 жители, процента на фракция „хранителни“ е доста по-нисък, както и на фракции „стъкло“ и „дървесни“. Наблюдава се сравнително еднакъв дял на фракции „хартия и картон“ и „пластмаса“, а за фракции „текстил“, „градински“ и „инертни“ процента е приблизително два пъти по-голям.
- ❖ Предприетите дейности от Община Пловдив за управление на отпадъците от хартия и картон, пластмаса, метал и стъкло, информацията от проведения морфологичен анализ на отпадъците, информацията за събрани отпадъци от пунктовете за приемане

на тези отпадъци, при условие на оптимизиране на системите за разделно събиране, могат бъдат постигнати целите за рециклиране на тези потоци отпадъци. Необходимо е оптимизиране на системата за разделно събиране на отпадъците с цел сортирания отпадък в МБТ да бъде годен за предаване за рециклиране.

- ❖ За постигане на целите за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци и целите за разделно събиране и рециклиране/оползотворяване на битови биоотпадъци Община Пловдив следва да предприеме действия по осигуряване на допълнителна инфраструктура.
- ❖ Необходимо е да се регулират дейностите по управление на строителните отпадъци.
- ❖ Дейностите по управление на утайките от ПСОВ Пловдив се извършват от оператора „Водоснабдяване и канализация“ ЕООД – Пловдив.
- ❖ На база на изготвената прогноза за образуваното количество битови отпадъци по морфологичен състав, за количествата разделно събрани отпадъци от системи за разделно събиране и прогнозата за количеството смесени битови отпадъци, предназначени за третиране в инсталацията за механично-биологично третиране, може да бъде направен извод, че Община Пловдив има капацитет да изпълни целите за подготовка за повторна употреба и рециклиране на отпадъчни материали от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло.
- ❖ За изпълнение на целите за рециклиране на отпадъци от хартия и картон, пластмаси, стъкло и метали - до 2020 г. и междинните такива, освен прогнозираните количества в Таблица 4, е необходимо значителна част от количеството на тези отпадъчни потоци, което се отсортира при работата на сепариращата инсталация на обект „Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ“ в с. Шишманци да се предава за **рециклиране**.
- ❖ Община Пловдив има капацитет да достигне целите за ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35% от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г., при условие че осигури площадка за открито компостиране на зелените отпадъци от поддържане на паркове и градини и други зелени и градински площи (за тези отпадъци и в момента се извършва разделно събиране), като биоразградимите отпадъци в смесените битови отпадъци се подлагат на биологично третиране чрез МБТ.
- ❖ Община Пловдив следва да изпълнява целенасочена политика по предотвратяване образуването на биоотпадъци, организиране на разделно събиране на хранителни отпадъци от заведения за обществено хранене и др. по-големи генератори, като поетапно разширява системата, за да изпълни целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци, поставени в чл.8, ал.1 на Наредба за разделно събиране на биоотпадъците.
- ❖ Препоръчително е общините, членове на двете регионални сдружения да изградят обща стратегия по отношение осигуряването на допълнителна инфраструктура за

периода до 2020 г., с която да се гарантира постигане на целите за рециклиране и оползотворяване на отпадъците.

2.2 Основни изводи от анализа на инфраструктурата за отпадъци

- ❖ От 2009 г. Община Пловдив експлоатира инсталация за механично-биологично третиране, като част от обект „Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за Биологично разграждане по закрит способ“, с. Шишманци.
- ❖ Разрешения капацитет на обект „Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ“ е 125 000 т./г. През 2014 г. обекта за МБТ е с натоварване 75 на сто от разрешения капацитет, а през 2015 г. 87 на сто.
- ❖ Количеството на депонираните отпадъци е в пряка зависимост от количеството на постъпващите отпадъци на вход в обекта в с. Шишманци. Община Пловдив използва изградената инфраструктура в порядъка от 80 до 90 процента, като дела на останалите общини и други ползватели е минимален.
- ❖ След въвеждане втора клетка в експлоатация ще бъде осигурен необходимия капацитет за депониране на отпадъци от инсталацията за сепариране и инсталация за биологично разграждане по закрит способ на обекта, при разрешения към момента капацитет, за периода на действие на програмата – до 2020 година.
- ❖ Регионално сдружение – Цалапица може да стартира процедура за увеличаване капацитета на РДНО с. Цалапица с оглед осигуряване вместимост за депониране на отпадъци за общините и други ползватели в региона. За привеждане в съответствие с нормативните изисквания следва да се обследва възможността за осигуряване на предварително третиране на отпадъците.
- ❖ Препоръчително е общината да обследва кои са районите и домакинствата, които използват дърва и въглища за отопление, с оглед планиране изваждането от системата за събиране на смесени битови отпадъци на сгурията и пепелта.
- ❖ Община Пловдив разполага с Инсталация за биологично разграждане по закрит способ, като част от обект „Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за Биологично разграждане по закрит способ“, в която биоразградимата фракция отделена от смесения битов отпадък се подлага на биологично разграждане за нейното стабилизиране.
- ❖ За постигане на целите за отклоняване на биоразградимите битови отпадъци и за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъците е предвидено въвеждане на разделно събиране от домакинства с дворове и изграждане на съоръжение за открито компостиране на разделно събрани зелени отпадъци, където да се компостират и разделно събраните зелени отпадъци от паркове и градини.
- ❖ Община Пловдив е изградила система за организирано събиране на смесените битови отпадъци, като с осигурената техника и съдове е обхванато 100% от населението на общината.

- ❖ Общината е осигурила необходимата инфраструктура за събиране, транспортиране и последващо третиране на шестте потока масово разпространени отпадъци - отпадъци от опаковки, ИУЕЕО, ИУМПС, НУБА, ИУГ и отработени масла, чрез сключени договори с организации по оползотворяване.
- ❖ Създадена е практика за провеждане на кампании два пъти в годината за събиране на разделно събрани опасни отпадъци от бита в мобилен събирателен пункт.
- ❖ В изпълнение изискванията на ЗУО са осигурени 5 броя площадки (в пет административни района на общината), на които гражданите могат да предават разделно събрани опасни отпадъци, едрогабаритни и др. Предприети са действия за осигуряване на още една площадка, като част от инвестиционно намерение за изграждане на „Център за управление на отпадъците“.
- ❖ На база на резултатите от проведеното проучване за готовността на гражданите в кварталите от селски тип да събират биоотпадъците си разделно е предвидено осигуряване на компостери за желаещите домакинства. Необходимо е предприемане на действия за осигуряване на малки площадки в тези квартали, на които да бъдат оставяни зелените отпадъци, генерирани от няколко домакинства, както и разширяване териториалния обхват на системата за фамилно компостиране.
- ❖ Необходимо е предприемане на действия за събиране на разделно събрани кухненски отпадъци от големите генератори на територията на общината – информиране на заинтересованите, изготвяне на графици за обслужване, предоставяне на съдове.
- ❖ Третирането на хранителните отпадъци от домакинствата, изхвърляни в сивите контейнери и транспортирането им за третиране в инсталациите в с. Шишманци, изграждане на площадка за открито компостиране, както и очаквания напредък по изпълнение на програмата за предотвратяване образуване на отпадъците, предполага изпълнение на целите за отклоняване от депониране на биоразградими отпадъци до 35 % от количеството на тези отпадъци през 1995 г.
- ❖ В условията на функционираща инсталация за механично-биологично третиране, на липсата на подходяща инфраструктура за поставяне на контейнери за събиране на хранителни отпадъци от домакинствата; гъстотата на населението, вида на сградите, за периода до 2020 г. може да бъде обследвана ефективността и ефикасността от въвеждане на разделно събиране на хранителни отпадъци от домакинствата.

2.3 Основни изводи от анализа на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване

- ❖ Експлоатацията на двете депа се извършва съгласно действащите комплексни разрешителни и нормативна уредба;
- ❖ Регионално сдружение-Цалапица може да вземе решение за провеждане процедура по ЗООС за увеличаване капацитета на РДНО с. Цалапица;

- ❖ След изчерпване на капацитета на съоръженията е необходимо да се предприемат действия за изграждане на горен изолиращ екран и рекултивация;
- ❖ Следексплоатационните грижи не по-малко от 30 години след преустановяване работата на обекта ще се извършват от оператора на депата – Община Пловдив.
- ❖ За извършване на рекултивация и на двата обекта ще бъде необходимо външно финансиране;
- ❖ Община Пловдив, като собственик на двете депа следва да преразгледа и определи размера на обезпеченията по чл.60 от ЗУО с оглед осигуряване на средства и следексплоатационни грижи за период не по-малко от 30 години след закриване на депата.
- ❖ Преди преустановяване експлоатацията на РДНО с. Цалапица Община Пловдив следва да изготви План за мониторинг и следексплоатационни грижи на площадката.

2.4 Основни изводи от анализ на схемите за управление на отпадъците и прилагане на принципите „Отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща”, икономически инструменти и стимули

❖ На територията на Община Пловдив е създадена организация по отношение на разделното събиране на почти всички видове битови отпадъци, за които общината има ангажименти, произтичащи от националното законодателство.

❖ В общината се прилага напълно принципът „замърсителят плаща” относно строителните отпадъци и утайките от ПСОВ.

❖ Принципът „замърсителят плаща” се прилага частично по отношение услугите, свързани с битовите отпадъци. С Наредба и Решение на Общински съвет-Пловдив е създадена нормативна възможност за бизнеса да заплащат услугите по сметосъбиране и сметоизвозване и третиране в съоръжения на база количество.

❖ Принципът „Разширена отговорност на производителя” се прилага на територията на общината за МРО, чрез сключени договори за сътрудничество с организации за оползотворяване.

❖ За разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, пластмаси, метали и стъкло са сключени договори с ООп. Необходимо е оптимизиране на системата, за да се отдели по-голямо количество и с по-високо качество рециклируеми отпадъци при източника на образуване.

❖ Необходимо е повишаване контрола относно въведените изисквания към пунктовете за вторични суровини за предаване на битови отпадъци и на изискванията за регистрация в общината.

❖ Препоръчително е да се извърши проучване и осигуряване на възможност гражданите да предават без заплащане до определени количества разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности на площадките по чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО.

❖ С оглед разпоредбите на ЗМДТ за заплащане на такса за битови отпадъци според количеството на отпадъците, е необходимо общинската администрация да извърши необходимите анализи, с оглед вземане на решение за най-реалистичния подход при определяне на таксата.

2.5 Основни изводи от анализа на действащите нормативни и програмни документи на Община Пловдив в контекста на правата и задълженията на общините по отношение на отпадъците

На основата на направените анализи на националната и общинската нормативна рамка и програмни документи в областта на управлението на отпадъците, могат да се направят следните основни изводи:

- ❖ Националната правна рамка съдържа конкретни разпоредби, адресиращи обхвата, правата и задълженията на местните власти по отношение на управление на отпадъците, в т.ч. ангажиментите за поетапно увеличаване на количествата отпадъци, които се рециклират и оползотворяват, и намаляване на депонираните отпадъци.
- ❖ Прилага се Наредба за управление на отпадъците на територията на Община Пловдив, приета на основание чл.22 от ЗУО, която отговаря на изискванията за обхват и съдържание.
- ❖ Общината осъществява контрол, мониторинг на напредъка и изготвя периодичен отчет за изпълнението на програмните документи. Препоръчително е отчетите да се публикуват на интернет страницата на общината.

2.6 Основни изводи от анализа на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците

- ❖ Ангажиментите на Кмета на Община Пловдив по отношение управлението на отпадъците са възложени на Дирекция „Екология и управление на отпадъците“, която е част от специализираната администрация, ОП „Чистота“ и ОП „Градини и паркове“.
- ❖ Основните функции по осъществяване на екополитиката на общината и политиката по управление на отпадъците, се осъществяват от Дирекция ЕУО, като в конкретни области от управление на отпадъците допълващи/съдействащи функции имат и други дирекции в специализираната администрация.
- ❖ Във връзка с финансовото, правното, административното и друго обезпечаване на политиката за управление на отпадъците, различни функции са възложени на няколко дирекции в общата администрация.
- ❖ По отношение разработването на годишни бюджети и определянето на такси за управление на отпадъците, основните функции са възложени на три дирекции от

администрацията, като Дирекция ЕУО участва в бюджетния процес и изготвя годишната план-сметка за управление на отпадъците по чл.66 от ЗМДТ.

- ❖ Видно от анализа на хоризонталното и вертикалното разпределение на функциите по управление на отпадъците, е че водеща роля в процесите по изготвяне на програмни и нормативни документи има Дирекция „ЕУО“. Всяко от ангажираните в процеса по управление на отпадъците структурни звена има добре разписани конкретни функции. Анализът на събраната информация не извежда извод за дублиране на функции.
- ❖ Възможно е да се обмислят възможности за по-добра хоризонтална координация между отделните звена.
- ❖ По отношение на събиране, транспортиране, оползотворяване и третиране на отпадъците, общината обезпечава изпълнението на функциите, като прилага подходяща комбинация от няколко подхода.
- ❖ Постигнато е едно добро оптимизиране на системата по управление на потоците отпадъци на територията на общината, като част от функциите по събиране, транспортиране, оползотворяване и третиране на отпадъците са изведени чрез възлагането им на външни изпълнители.
- ❖ Анализът на събраната информация показва, че са обхванати и напълно обезпечени функциите на администрацията, които произтичат като ангажимент по реда на ЗУО и подзаконовите нормативни ангажименти.
- ❖ Обезпечени са контролните правомощия на кмета на общината в съответствие със ЗУО както по отношение обхвата, така и по отношение регламентираните видове контрол и минималната честота на контролните проверки. Осъществяват се документални проверки на задължените лица и проверки на място в обектите за спазване на изискванията на закона и наредбите.
- ❖ По отношение на обществени консултации и информиране на обществеността, общи функции са възложени на **Отдел „Протокол и връзки с обществеността и медиите“** - част от общата администрация. По направление „осъществяване на консултации“ Дирекция ЕУО активно съдейства в осъществяването на подобни. По направление „информиране на обществеността“ Дирекция ЕУО осъществява редица дейности, подробно описани в „Анализа за информиране на обществеността“.
- ❖ Броят на служителите в звената за управление на отпадъците е достатъчен за изпълнение на възложените функции. Не се наблюдават проблеми, свързани с текучество или затруднения при набиране на персонал. Квалификацията на служителите в общата и специализираната администрация с функции за управление на отпадъците е добра. Ежегодно се прилагат мерки за повишаване на квалификацията чрез изготвяне на планове за специализирани обучения в ИПА и чрез обучения по други проекти и програми.

- ❖ Материално-техническата и информационната обезпеченост на служителите с функции за управление на отпадъците в общата и специализираната администрация е добра.

2.7 Основни изводи от анализа на информационното обезпечаване

- ❖ Информация във връзка с управлението на отпадъците в Община Пловдив се събира от различни звена в административната структура на общината, в т.ч. общински предприятия, Пловдивски общински инспекторат, районни администрации.
- ❖ Наличната информация в общината е организирана по начин, който не винаги позволява сравнителен анализ на данните – базата данни се поддържа във формат свързан с конкретната необходимост на съответното звено. Използването на данните изисква обработване на информацията и съпоставянето ѝ с други източници.
- ❖ Необходимо е усъвършенстване на системата за набиране на качествена информация за управление на отпадъците чрез организиран мониторинг на процесите.
- ❖ Препоръчително е да се изгради единна информационна система за управление на отпадъците, която да обхваща и стандартизира целия процес по управление на отпадъците и на база на първичната информация да осигурява контрол и отчетност на всички етапи от процесите, да служи за изготвяне на качествени анализи въз основа на достоверна информация, за планиране и вземане на управленски решения.

2.8 Основни изводи от анализа относно информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

- ❖ Необходимо е разрастване на комуникационно-информационната мрежа с цел разясняване на тезата, че придвижването нагоре по йерархията на отпадъците изисква съвместни усилия от всички засегнати страни: потребители, производители, местни органи, съоръжения за третиране на отпадъци и др. Потребителите, готови да сортират своите домакински отпадъци, могат да рециклират само ако инфраструктурата за събиране на сортираните им отпадъци действа, което се гарантира от общината и обратното също е вярно: общината може да рециклира все по-голям дял само ако домакинствата сортират своите отпадъци.
- ❖ Успеваемостта на усилията за информиране на гражданите ще бъде по-обезпечена ако този въпрос бъде внедрен/обвързан по подходящ начин с дейността на други звена от общината.
- ❖ Желателно е привличането на радио-съобщителни медии, които имат или желаят да водят рубрика, посветена на темата за отпадъците, която да е по-дългосрочна, а не еднократна. Установено е, че голяма част от общественото прекарва време в колата, което обикновено е свързано със слушане на радио.

3. SWOT анализ

SWOT анализът изхожда от идеята за разделянето на обекта на стратегическия анализ от средата, в която той функционира. Обектът на стратегически анализ се разглежда откъм неговите “силни страни” и “слаби страни”. Средата, в която функционира обектът на стратегически анализ, се диференцира на “възможности” и “заплахи”.

Силни страни. Силните страни са ресурс, умение или друго преимущество, което притежава секторът. Силната страна е отличителна компетенция, която дава сравнително предимство.

Слаби страни. Слабите страни представляват ограниченията или недостигът на ресурси, умения и способности, които сериозно възпрепятстват развитието на сектора.

Възможности. Възможностите представляват най-благоприятните елементи на външната среда. Това са благоприятни външни фактори, от които секторът се възползва или би могъл да се възползва.

Заплахи. Заплахите са най-неблагоприятните сегменти на външната среда. Те поставят най-големи бариери пред настоящото или бъдещото (желаното) състояние.

Направеният SWOT анализ на управлението на отпадъците в Община Пловдив показва посочените по-долу резултати.

3.1 Достижения и силни страни

- Разработени са планове, стратегии и нормативни документи, които се фокусират върху бъдещи действия с цел решаване на съществуващите проблеми.
- Изграден е значителен административен капацитет, както в администрацията, така и в общинските предприятия.
- В Община Пловдив през 2010 г. е сформиран „Инспекторат“ и функционира като силна и респектираща структура.
- На лице са предпоставки, които позволяват участието на обществеността при вземане на решения, свързани с управление на отпадъците - процедури по ОВОС, публични обсъждания, предоставяне на информация чрез различни медии и интернет.
- Общината е организирила ефективно прилагане на схемата за разширена отговорност на производителя за масово разпространени отпадъци, чрез партньорство с организациите за оползотворяване на МРО.
- Нивото на събираемост на такса битови отпадъци е добро.
- Нивото на депониране на отпадъците е сравнително постоянно.
- Община Пловдив е предприела мерки за изграждане на системи за разделно събиране на всички потоци битови отпадъци, за които общините имат отговорност.
- Организирано е събирането на смесените битови отпадъци, като с осигурената техника и съдове е обхванато 100% от населението на общината с добре съгласувани точки за събиране.
- На лице са предпоставки за постигане целите за рециклиране на отпадъци от хартия и

картон, пластмаса, метал и стъкло.

- Доказан потенциал за въвеждане в кварталите от селски тип на схема за разделно събиране на биоотпадъците и възможност за осигуряване на компостери за желаещите, както и разширяване териториалния обхват на системата за фамилно компостиране.
- Извършват се системни проучвания за удовлетвореността на населението от предлаганите услуги под различни форми.

3.2 Проблеми и слаби страни

- Недостатъчно добро ниво на информационно обезпечаване на процесите, свързани с вземането на информирани управленски решения.
- Липса на целенасочени мерки и стимули, които да допринесат за предотвратяване образуването на отпадъци.
- Невъзможност за постоянно (непрекъснато) информирание на населението чрез лесно достъпни начини за ползите от правилното и вредата от неправилното управление на отпадъците.
- Липса на допълнителна подходяща инфраструктура, която да обезпечи постигането на целите за биоотпадъците.

3.3 Възможности

- Използване на финансовите инструменти на ЕС за решаване на проблемите, свързани с ефективното управление на отпадъците.
- Положителна промяна на обществените нагласи за екологосъобразно и ефективно управление на отпадъците.
- Разрастване на пазара на суровини от рециклируеми отпадъци както в рамките на ЕС, така и в региона.
- Изграждане на единна информационна система за управление на отпадъците.
- Нови ефективни технологии, позволяващи рециклиране и оползотворяване на отпадъците.
- Работещи схеми за разширена отговорност на производителя за МРО в партньорство с общината.
- Населението има познания за това как е организирана системата за управление на битовите отпадъци и как те да участват в нея.
- Положителен екологичен профил на общината, което би могло да й даде възможност за привилегирован достъп до финансови фондове и инструменти.
- Изградено партньорство с местните образователни структури за включване на подрастващите в инициативи с информационен и демонстрационен характер по въпросите за отпадъците.
- Силна заинтересованост от страна на обществото и бизнеса, което допринася за избиране/установяване на най-добър подход за изпълнение на задачите.

- Налични са предпоставки за въвеждане на разделно събиране на растителните отпадъци.

3.4 Заплахи

- Подготвян от ЕК нов пакет за промени в европейското законодателство в сектор отпадъци с разширени като обхват и повишени като количествени изисквания цели за предотвратяване, рециклиране и оползотворяване на отпадъците и фактическа забрана на депонирането.
- Необходими са публични инвестиции и оперативни разходи за управление на отпадъците съобразно нормативните изисквания и достигане на набелязаните цели.
- Преминаването към нови схеми за определяне на такса битови отпадъци, което да доведе до значително повишаване на такса битови отпадъци за населението.
- Неодобрение за европейско и държавно финансиране на проектните предложения, свързани с подобряване на общинската дейност по отпадъците.
- Динамична промяна в законодателството.
- Ускорено нарастване на населението, преселено от малките градове и села.
- Положителен туристически и аутсорсинг профил на общината, което води до значителен поток от временно пребиваващи обитатели - туристи, посетители на форуми и изложения и др;
- Отказ от страна на обществото да се съобразява с въведените изисквания за управление на отделните потоци отпадъци.

4. Цели на ПУО и подпрограми за тяхното постигане

Генералната дългосрочна цел е: **Общество и бизнес, които не депонират отпадъци.**

Стратегическите цели, чието постигане през периода на Програмата ще допринесе за изпълнението на генералната стратегическа цел, са:

Стратегическа цел	Подпрограма
Цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване образуването им и насърчаване на повторното им използване	Подпрограма за предотвратяване образуването на отпадъци
Цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци	■ Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци най-малко от хартия и картон, метали, пластмаса и

	стъкло ▪ Подпрограма за разделно събиране и постигане на целите и изискванията за битови биоразградими и биоотпадъци ▪ Подпрограма за прилагане на изискванията за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради ▪ Подпрограма за закриване и рекултивация на депата с преустановена експлоатация и извършване на последващ мониторинг ▪ Подпрограма за отпадъците от утайки от пречиствателната станция за отпадъчни води
Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда	Подпрограма за информационно осигуряване на общинската администрация и подобряване на административния капацитет
Цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор за прилагане на йерархията на управление на отпадъците	Подпрограма за прилагане на разяснителни кампании и информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Стратегическа цел 1: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването на отпадъци

Програма за предотвратяване образуването на отпадъци

Национална програма за предотвратяване образуването на отпадъци е неразделна част от Националният план за управление на отпадъците 2014 -2020 г. ЗУО изисква кметовете на общини да разработят и изпълняват програма за управление на отпадъците за територията на съответната община, съответстваща на структурата и съдържанието на Националния план. Във връзка с тези изисквания Община Пловдив актуализира общинската Програма за намаляване образуването на отпадъци.

1. Въведение

Предотвратяването на образуването на отпадъци има най-висок приоритет в йерархията на управление на отпадъците. Най-общо, предотвратяване образуването на отпадъци означава да не възникват отпадъци, тъй като веднъж възникнал, отпадъка не изчезва, а само се променя като вещество чрез депонирането, изгарянето или рециклирането. Различните

начини за третиране на отпадъците винаги са свързани с натоварвания за околната среда. Дори и чрез най-съвременните технологии при изгарянето възникват емисии и/или остатъчни вещества, които трябва да се складираат. Всяко депониране е намеса в природата, като при това не могат изцяло да се изключат вредни въздействия върху околната среда. В най-добрия случай отпадъците се оползотворяват, но дори и в този случай възникват натоварвания поради употребата на енергия и вода. Поради това най-адекватното противодействие на проблемите с отпадъците са действията преди образуването на отпадъци, а именно предотвратяването на тяхното образуване.

1. Предотвратяване на образуването на отпадъци – определение и място в йерархията за управление на отпадъците

Дефиницията за „предотвратяване” съгласно чл. 3, ал. 3 от рамковата директива за отпадъците съдържа основните аспекти на действията за предотвратяване образуването на отпадъци и намаляване на количеството и опасностите свързани с отпадъците, а също така определя и периода от жизнения цикъл, в който се прилагат мерките за предотвратяване. В съответствие с дефиницията, „предотвратяване“ означава мерките, взети преди веществото, материалът или продуктът да стане отпадък, с което се намалява:

- а) количеството отпадъци, включително чрез повторната употреба на продуктите или удължаването на жизнения им цикъл;
- б) вредното въздействие от образуваните отпадъци върху околната среда и човешкото здраве, или
- в) съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите”

Концепцията за предотвратяване на отпадъците трябва да бъде прилагана по време на всички етапи от материалния цикъл – от добива на суровината, производството на продукта, дистрибуцията, потреблението и превръщането му в отпадък. Предотвратяването следва да се прилага и преди стартирането на материалния цикъл – по време на проектирането на продукта, избор на начин за опаковане, изготвянето на стратегията за реализацията му, вземането на решения за маркетинговото му позициониране и др. Мерките за предотвратяване предприети през по-ранните етапи са по-ефективни.

Участниците в дейностите по предотвратяване на образуването на отпадъци са: държава, общини, икономически и научни субекти, неправителствени организации и домакинствата.

Количествено и качествено предотвратяване

Докато намаляването на количествата образувани отпадъци се нарича количествено предотвратяване на отпадъци, то намаляването на съдържанието на вредни вещества в материалите и продуктите се нарича качествено предотвратяване на отпадъците. Двата аспекта са тясно свързани и не трябва да се разглеждат като независими, а по-скоро като взаимно допълващи се. Неправилно е да се смята, че ако отпадъкът или неговото третиране само по себе си няма вредно въздействие, то този отпадък не трябва да се предотвратява.

По време на самото третиране се изразходва енергия, вода, заема се пространство. Само в случай, че даден продукт не бъде произведен, той не би се превърнал в отпадък, т.е. в случая на 100% количествено предотвратяване няма да има нужда и от качествено предотвратяване. Тъй като обаче това е нереалистично, е ясно, че за всеки продукт трябва да се прилагат двата аспекта. Когато няма количествено предотвратяване, това не означава, че не трябва да има качествено и обратно.

Предотвратяване още във фазата на дизайна, тоест преди производството

Предотвратяването е хоризонтална мярка, която обхваща всички фази на потока от материали – добив, производство, разпространение и потребление. Предотвратяването на отпадъка не е само в една от тези фази. Колкото по-рано се реализират мерките по предотвратяване, толкова по-ефективни ще бъдат. В този смисъл мерки, предприети във фаза на дизайна и пред – дизайна, биха имали по-голям положителен ефект. Предотвратяване по време на дизайна означава да се предприемат мерки още във фазата на вземане на техническите решения при проектиране. Това включва не само еко- дизайн на продуктите, но и стратегическо развитие от гледна точка на икономически показатели, позиция на пазара, планиране на разходи и пр., както и използване на технологии изискващи по-малко материал, влагане на по-малко опасни субстанции, по-малко опаковки, по рядко преместване и по-малко складиране.

Както е посочено във Въведението на ПУО, предотвратяването на отпадъци стои най-високо в йерархията на отпадъците.

2. Цели на общинската програма за предотвратяване образуването на отпадъци.

- **Стратегическа цел на Програмата за предотвратяване на отпадъците в общината е:**

„Намаляване на вредното въздействие на отпадъците, чрез предотвратяване на образуването на отпадъци”.

- **Оперативната цел е количествено ориентирана и е формулирана по следния начин:**

„Намаляване количеството на образуваните отпадъци”.

Постигането на посочената оперативна цел изисква целенасочена общинска политика. Без прилагане на нарочни мерки в условията на прогнозиран икономически растеж в общината трудно може да бъде постигнат този резултат.

Целта на програмата е да бъде създаден ясен план с посочени конкретни действия, които общината да следва при осъществяване на политиката си за предотвратяване образуването на отпадъци, като част от общата си политика по отношение на отпадъците.

За постигане на стратегическата и оперативната цел Община Пловдив може да приложи пакет от мерки – информационни, насърчителни и регулиращи, описани по-долу.

Повишаване на общественото съзнание

Успехът на политиката за предотвратяване на отпадъците зависи в най-голяма степен от привличането на възможно най-широк кръг от заинтересованите лица. На първо място трябва да се повиши тяхната осведоменост за ползите от мерките за предотвратяване, рисковете за околната среда свързани с отпадъците, както и начините за реализацията на предвидените мерки и ролята на отделните участници. При избора на стратегия за повишаване на общественото съзнание следва да се отчете, че посланията за предотвратяването и отговорното потребление са една сложна тема, която противоречи на посланията на рекламите на продуктите, които продават мечти и защитават концепцията за потребление, фокусирани върху удоволствието и съществуването без грижи. За разлика от тях кампаниите за устойчиво потребление правят до известна степен обратното, чрез връщане на нашето внимание към социалните или екологични последици от нашите избори. Освен това промяната в поведението на потребителите няма незабавен ефект и отнемат време. Посланията трябва да се повтарят редовно, за да се поддържа техният ефект. Нещо повече, би било невярно да се твърди, че кампаниите са в синхрон с всички нива на населението и са ефективни за всички целеви аудитории. За някои от тях, нищо не заменя прекия контакт и изглежда полезно да се разчита на тези участници на местно ниво, да предават послания, да адаптират форми на комуникация с различните целеви публики и да дават приоритет на местните контакти.

Възможно е сътрудничество с други общини за изграждането на партньорства за повишаване на общественото съзнание, за провеждане на съвместни мероприятия за предотвратяване на отпадъците или участие в съвместни проекти.

5. Мерки за намаляване образуването на хранителни и растителни отпадъци

Вследствие на биоразградимостта си хранителните отпадъци оказват силно въздействие върху околната среда тъй като в процеса на биологично разграждане условията на депата за отпадъци отделят топлина, биогаз и замърсители в инфилтратата. Изследване, проведено за Европейската комисия, показва, че храната представлява 20 - 30% от емисиите на парникови газове, свързани с потреблението. Месото и птиците, сами по себе си съставляват 12% от тези емисии, в сравнение с 5% от млечните продукти и 2% за плодове и зеленчуци.

Морфологичният анализ на смесените битови отпадъци, образувани на територията на Община Пловдив показва, че 23% от тях са хранителни – остатъци или съвършено непокътнати хранителни продукти.

Резултатите от реализираните в гр. Брюксел пилотни проекти за предотвратяване образуването на хранителни отпадъци показват, че е възможно да се намалят тези количества до почти 80%, чрез информиране и въздействие върху навиците на потребителите при закупуването и съхраняването на храни. Пилотните проекти включват дейности за повишаване на осведомеността и са разработени практически инструменти (магнитни списъци за пазаруване, карти за записи и др.). Въпреки това, тези кампании са били изолирани и са били в състояние да достигнат само до ограничена част от населението.

Община Пловдив стартира Проект за разделно събиране на растителни отпадъци и извършване на домашно компостиране, който е насочен към кв. „Коматев“, кв. „Остромила“, кв. „Беломорски“ (Район Южен) и кв. Прослав (Район Западен), тъй като на територията им се намират едноетажни и двуетажни сгради с прилежащи дворни места към тях.

Домашното компостиране е дейност по предотвратяване, тъй като тя се извършва в домашни условия и растителните остатъци не влизат в общинските схеми за събиране на битови отпадъци, а също така се използват природни процеси на биоразграждане, които само се ускоряват и направляват. Поради тази причина Община Пловдив подкрепя децентрализираното компостиране, което позволява жителите сами да управляват своите органични отпадъци, подходящи за компостиране (зелени и някои хранителни отпадъци).

Децентрализираното компостиране може да бъде разпространено по-широко чрез допълнителни мерки за повишаване на осведомеността. Община Пловдив ще инициира организирането на практически демонстрации с цел обучение на нови участници и разпространение на опита на вече обучените лица.

1.1. Стартиране на пилотен проект в избран район за борба срещу образуването на хранителни отпадъци от домакинствата, която ще включва осведомяване и информационни кампании и организиране на курсове за обучение за потребление и съхранение на хранителни продукти. В зависимост от резултатите от пилотния проект Община Пловдив ще проучи възможността за разширяване на кампанията и обхващане на повече райони.

1.2. Разпространение на опита в домашното компостиране сред населението чрез обучение, комуникационни инструменти, дни на отворени врати и др.

5.2 Мерки за повторна употреба

Истински, но малко известен потенциал за повторна употреба са отпадъците от типа "едрогабаритни". Поради обема си тези отпадъци не могат да се събират, чрез системата за сметосъбиране и сметоизвозване. Оставени до съдовете за събиране отпадъци същите следва да се извозват до инсталации за раздробяване и сепариране на едрогабаритните отпадъци и единствено остатъците се депонират. Понастоящем не се предлагат услуги за

събиране от врата до врата. Този вид отпадък може да се предаде в изградените площадки по чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО. Не съществуват и работилници за ремонт и продажба организирани, финансирани или подпомагани по друг начин от Община Пловдив.

Количеството на масово разпространените отпадъци (напр. електрическото и електронно оборудване) обратно приети в магазините и количествата, които се събират чрез други схеми от организациите по оползотворяване не са известни с точност. Не е известно също количеството на уредите, части и компоненти от тях, реализирани от организациите по оползотворяване чрез повторна употреба.

В тази сфера редица частни дружества извършват дейност на търговска основа, като фирми за ремонт и поправки, търговци на стоки втора употреба (в т.ч. и от внос), някои благотворителни организации. Покупко-продажби на стоки втора употреба се извършват и от отделни лица най-вече за електронни уреди, мебели и др. С появата на онлайн търговията, продажбата на стоки втора ръка се развива бързо.

Към момента няма статистика за обема на отпадъците възстановени по този начин. Необходимо е да се извърши проучване на тези дейности с цел да се определи потенциала за развитие на този сектор и да се разработят подходи за насърчаването му.

В Община Пловдив, както и в страната като цяло социалната икономика, формирана от общностни, доброволчески и не-за-печалба дейности е слабо развита. В държавите от Западна Европа предприятията в социалната икономика са пионери, по отношение на разделното събиране и рециклирането на отпадъците. Тяхната дейност в това отношение е еволюирала и разнообразна: от събиране на стари дрехи и хартиени отпадъци, предприятията в социалната икономика постепенно разшириха своята дейност до възстановяване, ремонт и препродажба на обзавеждане, домакински уреди или велосипеди. В тези държави предприятията в социалната икономика се подкрепят финансово с публични средства, особено за инфраструктурни дейности (магазини, работилници за ремонт, създаването на център за обучение, и т.н.), като субсидиите се изплащат пропорционално на количествата отпадъци, събрани и употребени повторно. В рамките на съществуващия бюджет, прилагането на подобни практики в Община Пловдив към момента е неосъществимо.

За да улесни развитието на повторната употреба Община Пловдив следва да предприеме мерки за:

- 2.1. установяване на контакти с работилници за поправка и магазини за стоки втора употреба и обсъждане на възможностите за подпомагането им;*
- 2.2. осигуряване на работна ръка по линия на Агенцията по заетостта;*
- 2.3.осъществяване на връзка с лица, които искат да се освободят от стоки от продуктови групи, които предлагат висок потенциал за повторна употреба, най-вече домакински уреди и мебели;*

2.4. информиране на широката общественост за ползите и възможностите за закупуването на стоки втора употреба;

2.5. насърчаване дейността на доброволчески и благотворителни организации;

2.6. промени текущата практика за оставяне на едрогабаритните отпадъци до контейнерите за битови отпадъци, за да се избегне увреждането на стоките, подходящи за многократна употреба. **Насърчаването на повторната употреба на обемни отпадъци от бита ще изисква промени в системите за събиране, както и промени в поведението на домакинствата.**

5.3 Мерки за намаляване образуването на отпадъци от хартия и картон

Делът на отпадъците от хартия и картон е 11 % от образуваните смесени битови отпадъци. Голяма част от това количество представляват рекламни материали, разпространявани в пощенските кутии. За разлика от други хартиени отпадъци (като вестниците и списанията например) към този отпадъчен поток могат да се предприемат мерки за предотвратяване на образуването. Офис хартията и отпадъците от опаковки са разгледани в отделни раздели.

За намаляване на количествата отпадъчна хартия образувани от разпространението на рекламни материали (в т.ч. и безплатните вестници) в редица европейски държави съществува практика за поставяне на стикери "против нежелана поща" на разположение на всеки, който желае да участва. Съществуват и споразумения между пощенските служби и местните власти за зачитане отказа на домакинствата поставили стикер на пощенските кутии от получаване на рекламни материали. Проучванията на общественото мнение в Брюксел където се прилага тази схема показват, че около 27% от жителите са заинтересовани от използване на стикера. Тези мерки са свързани и с по-малко разходи за самите разпространители и рекламодатели тъй като се избягва отпечатването и разпространението на материали до лица, които не желаят да ги получават и четат.

От друга страна, растящото място на информационните и комуникационни технологии (ИКТ) в дома отваря пътя за нови подходи, позволяващи "всички хартии" да бъдат избегнати, като се даде приоритет на електронните носители, независимо дали става дума за телефонни указатели или за друга информация предоставена на печатно издание.

Въвеждането на „електронна община“, освен преките положителни ефекти за гражданите и бизнеса, има значим принос към политиката за ПО и ефективно използване на ресурсите. Разглежданите в този аспект реализирани в пълен обхват мерки ще доведат до предотвратяване на употребата на хиляди тонове офис хартия и съответните консумативи, което е равнозначно на предотвратени хиляди тонове отпадъци. В тази връзка усилията на общината трябва да се насочат върху популяризирането сред гражданите и фирмите на електронни услуги, предоставяни от общината. Това може да стане в рамките на

информационните кампании на общината за предотвратяване на отпадъците като част от цялостната информационна дейност на общината по управление на отпадъците. Наред с това местните власти могат да насърчават екологосъобразното поведение у гражданите и юридическите лица, чрез подходящи икономически стимули.

5.4. Община Пловдив ще предприеме действия за насърчаване поставянето на стикер "против нежелана поща", включително чрез дизайн на стикера, отпечатване на пилотен тираж и разпространението му в пилотен район.

Тази мярка трябва да бъде съпътствана от организиране на обсъждане и сключване на споразумение с рекламодатели и разпространители за подобряване на каналите за дистрибуция на стикера и зачитане отказа на домакинствата, поставили стикер на пощенските кутии да получават рекламни материали.

5.5. Включване в комуникационната кампания на дейности за борба с разхищаването на хартия като цяло, например за начините за намаляване на печатните издания в домакинствата.

Индикатори

За определяне успеха на кампаниите за повишаване на осведомеността и другите мерки за предотвратяване трябва да се измерят техните ефекти върху промяната на нагласите и поведението на потребителите. Измерванията са възможни в определени целеви групи, както и на малки проби от населението.

Докато промените в нагласите и поведението на потребителите могат да се определят чрез статистически проучвания, то количеството на генерираните отпадъци свързано с различните целеви аудитории е трудно да бъде определено. Ето защо, за да се измери въздействието на кампаниите и другите мерки за предотвратяване на отпадъците, е необходимо да се правят изследвания за количеството и състава на отпадъците за даден район или за общината като цяло.

Индикатор за проследяване на успеха на общинската Програма за предотвратяване образуването на отпадъци е броят реално изпълнени или в процес на изпълнение мерки предвидени в нея, както и постигането на крайна количествена цел на програмата.

За да се отчете напредъкът на общинските стратегии за електронна община, за целите на ПО, като индикатор следва да се използва броят на въведените електронни услуги. Също така е нужно да бъде периодично отчитан броя проведени информационни кампании, чрез които общината стимулира гражданите да използват предоставяните електронни услуги.

Броят на домакинствата, прилагащи домашното компостиране е друг индикатор за реализация на мярката.

В контекста на обществените и корпоративни поръчки – включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване образуването на отпадъци в обявите за обществени поръчки и в договорите, съгласно Наръчника за екологичните обществени поръчки, публикуван от Агенцията за обществени поръчки.

В своето съобщение „Обществени поръчки” за по-добра околна среда” /COM /2008/400/Европейската комисия определя зелените обществени поръчки като процедура, чрез която публичните органи се стремят да получат продукти, услуги и строителни работи с намалено въздействие върху околната среда през целия им жизнен цикъл, вместо продукти, услуги и строителни работи със същата основна функция, които иначе били предоставяни. В съобщението се препоръчва определяне на общински критерии за „зелените” обществени поръчки, като по този начин се постигне прилагане на единен подход от страните членки, за да не се нарушава конкуренцията на пазара на Общността. Комисията разработи и критерии за различни стоки и услуги, които тя счита за най-подходящи при възлагане на обществени поръчки за тези стоки и услуги.

Според българското и европейското законодателство за обществените поръчки при възлагането им офертите може да се оценяват по два начина – или само на база най – ниска цена, или на база ”икономически най-изгодна” оферта, като при втория начин се вземат предвид и други критерии за възлагане, в допълнение на цената. Тъй като критерият „икономически най-изгодна оферта” винаги се състои от два или повече под критерия, те могат да включват екологични критерии.

Както се подчертава в цитирания в настоящата мярка Наръчник, важно е да са изпълнени следните условия, на които да отговарят критериите:

- да са свързани с предмета на договора;
- да бъдат конкретни и обикновено количествено измерими;
- да са обявени предварително;
- да са подчинени на правото на Общността.

При спазване на тези условия критериите ще са правилни, а оттам и поръчката няма да е проблемна. Ако се приеме като база за сравнение „икономически най-изгодна оферта”, трябва да се има предвид, че при изчисляването е целесъобразно да се приложи изчисление на база „стойност на жизнения цикъл”. Това означава, че остойностяването включва целия срок на експлоатация и обхваща следните разходи:

- разходите за закупуване и всички свързани с това разходи /доставка, монтаж, пускане в експлоатация и т.н./;
- оперативни разходи, включващи енергия, резервни части и поддръжка;
- разходи в края на жизнения цикъл като спиране от експлоатация и отстраняване.

На етап възлагане за всеки един от тези разходи трябва да се определи коефициент, за да могат да бъдат взети под внимание при определената икономически най-изгодната оферта. Това ще помогне да се получи продукт, който е не само „икономически най-изгодната оферта”. Това ще помогне да се получи продукт, който е не само „икономически най-

изгоден”, но той ще има и по-добри екологични показатели, тъй като в процеса на възлагане ще станат ясни и разходите при използване и за изхвърляне на които в противен случай няма да бъде обърнато достатъчно внимание.

Настоящата програма предвижда участие на служител/и от общинската администрация на общината с функция за подготовка и провеждане на обществени поръчки, в обучение относно „зелени” обществени поръчки. Целта е в края на 2020 г. поне 10% от проведените обществени поръчки от Община Пловдив да са „зелени”.

План за действие към Подпрограма за предотвратяване на образуването на отпадъци

Стратегическа цел: Намаляване на вредното въздействие на отпадъците чрез предотвратяване на образуването на отпадъци

Оператив на цел	Мерки по приложение IV от ЗУО	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници На финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори		Отговорност за изпълнение	
							Текущи	Целеви	водещи	партньор
Намаляване количеството на образуваните отпадъци	1. Използване на мерки за планиране или други икономически мерки за насърчаване на ефикасното използване на ресурсите	Извършване на мониторинг на изпълнение на мерките за ПОО, заложен в програмата		общински бюджет	2020	Всички мерки, включени в ППОО, са изпълнени до края на 2020 г.	Изпълнени са всички мерки от ППОО	Брой изпълнени/в процес на изпълнение мерки. Стойност на показателя "образувани битови отпадъци на жител"	Кмет	Обществеността и заинтересовани страни
		Предоставяне безплатно на съдове за домашно компостиране на домакинства	250 000	общински бюджет, ОПОС 20142020	2020	2 500 домакинства прилагат домашно компостиране	Предотвратен и отпадъци чрез прилагане на домашно компостиране от домакинства	Брой домакинства, прилагачи домашно компостиране	Зам.кмет ОИЗЕУО	Домакинства, прилагачи домашно компостиране

		Информирани на жителите за въведените електронни услуги от общината за граждани и фирми	В рамките предвид ените средства за информа ционни кампани и на общинат а	Общински бюджет	2020	До края на 2020 г. проведени минимум 5 кампании	Предотвратен и отпадъци чрез разширяване предоставяне то на електронни услуги	Брой проведени кампании, брой въведени електронни услуги	Кмет	
		Осъществяване на проект за изграждане на Площадка за предаване на разделно събрани отпадъци, вкл. зона за подготовка за повторна	2 500 000	ОПОС 2014-2020	2018	Създаден център за поправка и повторна употреба на стоки	Допълнителн о предотвратен и отпадъци чрез предоставяне на услуги за удължаване на жизнения цикъл на стоки	Изпълнен проект	Зам.кмет ОИЗЕУО	браншови организации

		употреба								
	2. Използване на разяснителни кампании или оказване на подкрепа на бизнеса: финансова, за вземане на решение или друг вид подкрепа.	Определяне на патентния данък по ЗМДТ до допустимия минимум за тези данъчно задължени лица, чиято дейност пряко води до повторна употреба на дадени продукти (напр. ремонт на обувки, мебели, дрехи, домакински уреди и пр.) и оттам и до ПО.		Общински бюджет	2018	Приети промени в Наредбата за определяне на размера на местните данъци на територията на Община Пловдив	Стимулиране на лица, предоставящ и услуги, които водят до ПО	Етапи на подготовка и одобрение на промени в Наредбата за определяне на размера на местните данъци	Общински съвет-Пловдив	
		Проучване възможността за създаване и поддържане на интернет страницата на			2017	Брой на посещенията в интернет страницата	Етап на проучването	Създадена публична база данни	Зам. кмет ОИЗЕУО	

		общината информация за ПО, местоположени е на ЮЛ, които извършват ремонти на стоки, налични такива за подаряване или продажба.								
	3. Използване на разяснителни кампании и предоставяне на информация, насочена към широката общественост като цяло или към специфични групи от потребители	Изготвяне на годишен план за действие относно информация и кампании за предотвратяване на отпадъците	В рамките на ежегодния план за действие за информационни кампании	общински бюджет	2020	До 2020 г. изготвени 5 годишни планове за действие	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от ПО	изготвени годишни планове	Дирекция „ЕУО”	
		Провеждане на целенасочени кампании за разясняване и	в рамките на ежегодн	общински бюджет; отчисления по чл. 64	2020	До 2020 г. са проведени минимум 5 информационни кампании	Гражданите и фирмите са запознати с ползите от	Брой реализирани дейности от годишния план	Ресорен зам.кмет	

		предоставяне на информация за политиките по предотвратяване на отпадъците	ия бюджет за информационни кампании и по управление на отпадъците	ЗУО, оперативни програми			ПО	за действие		
		Включване в Информационните кампании на ООп въпросите за ПО		В рамките на бюджета на ООп за информационни кампании	2020	Проведени кампании от ООп	Увеличаване броя на информирани те граждани по темата за предотвратяването	Брой реализирани кампании, обвързани с въпросите за ПО	ООп	Дирекция ЕУО
	4. В контекста на обществените и корпоративните поръчки - включване на критерии за защита на околната среда и предотвратяване	Обучение относно "зелени обществени поръчки" на служители от звената от общинската администрация с отговорности, свързани с възлагане		Общински бюджет в рамките на плана за обучения на служителите	2020	Брой проведени и реализирани „зелени обществени поръчки” Към края на 2020 г. не по-малко от 10% от обществените поръчки са „зелени”	Обучени служители относно „зелени обществени поръчки”	Брой обучени служители	Община Пловдив	

	ане образуването на отпадъци в обявите за търгове и в договорите, съгласно Наръчника за екологичните обществени поръчки, публикуван от ЕК на 29 октомври 2004 г.	на обществени поръчки – разработване на изисквания към изпълнителите и технически спецификации.								
--	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--

СТРАТЕГИЧЕСКА ЦЕЛ 2: УВЕЛИЧАВАНЕ НА КОЛИЧЕСТВАТА НА РЕЦИКЛИРАНИТЕ И ОПОЛЗОТВОРЕНИТЕ ОТПАДЪЦИ И НАМАЛЯВАНЕ И ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ДЕПОНИРАНИ ОТПАДЪЦИ

В съответствие с националните цели за повторна употреба, рециклиране и оползотворяване на отпадъците, както и стремежът за изпълнение на общинските цели за рециклиране, оползотворяване и намаляване на депонираните отпадъци, Община Пловдив в настоящата актуализация разработва мерки, тематично обособени в пет подпрограми, за изпълнение на Стратегическа цел 2 „Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворените отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирани отпадъци“:

- **Подпрограма** за разделно събиране и достигане на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло
- **Подпрограма** за разделно събиране и достигане на целите и изискванията за битовите биоразградими и биоотпадъци
- **Подпрограма** за прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради
- **Подпрограма** за отпадъците от утайки от пречиствателната станция за отпадъчни води
- **Подпрограма** за управление и намаляване на риска от депонираните отпадъци

Подпрограма за разделно събиране и достигане на целите за подготовка и за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия, картон, пластмаса, метали и стъкло

През 2012 г. в Закона за управление на отпадъците се включи общоевропейската цел за рециклиране на битовите отпадъци, приета в законодателство на ЕС през 2008 г. По-конкретно за общините в България се постави изискването да достигнат поетапно до 2020 г. **рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло** (в които потоци отпадъци се включват и отпадъците от опаковки от същите материали) в следните количества:

до 1 януари 2016 г. - най-малко 25 на сто от общото им тегло

до 1 януари 2018 г. - най-малко 40 на сто от общото им тегло

до 1 януари 2020 г. - най-малко 50 на сто от общото им тегло.

Всяка община може да постигне целта *самостоятелно или заедно с други общини, в зависимост от решението на Общото събрание на съответното РСУО* и наличната инфраструктура за третиране на отпадъците в общината и региона.

Системите за разделно събиране и рециклиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, метал, пластмаса и стъкло и НУБА и ИУЕЕО, които се осъществяват и финансират основно от организациите по оползотворяване чрез схемите за „разширена отговорност на производителя“, се отчитат и допринасят в голяма степен за постигане от общините на целите за рециклиране на битовите отпадъци.

Имайки предвид добрите практики и законодателните изисквания, община Пловдив още през 2007 г. предприе действия и организира разделно събиране на отпадъците от опаковки от хартия и картон, пластмаса, стъкло и метали чрез сключване на договор с организации за оползотворяване на отпадъци от опаковки „Екобулпак“ АД за пет от шестте района на територията на общината и през 2009 г. и с „Екопак България“ за шестия район. Към настоящия момент са сключени договори, които отговарят на новоприетия ЗУО през 2012 г. Общият обем на разположените контейнери отговаря на изискванията на Наредбата за опаковки и отпадъците от опаковки спрямо населението. Разположените съдове за разделно събиране на отпадъците от опаковки задоволяват потребностите на населението. Автомобилите за събиране и извозване на разделно събраните отпадъци от опаковки, както и инсталациите за допълнително сортиране на разделно събраните отпадъци са осигурени от организациите по оползотворяване, чрез сключване на договори с подизпълнители, които притежават необходимите документи.

Извършеният морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци в периода 2015-2016 г. има важно значение за прецизиране на количествата и отчитане на изпълнението на целите за рециклиране и оползотворяване на битовите отпадъци.

От съществено значение за постигнатите резултати в общината по разделно събиране на отпадъците от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метали е наличието на пунктове за изкупуване на вторични суровини, което увеличава във висока степен кражбата на полезни компоненти от контейнерите за отпадъци и на метална инфраструктура на територията на общината.

В резултат на предприетите мерки, през последните години количеството и качеството на разделно събраните битови отпадъци от хартия и картон, пластмаса и стъкло в община Пловдив расте, но не е достатъчно за изпълнение на целите на общината за рециклиране на

тези потоци отпадъци. Тези отпадъчни потоци представляват 41 % от общо образуваното количество на битовите отпадъци в Община Пловдив. Необходимо е да бъдат предприети допълнителни действия за оптимизиране на системите и стимулиране населението за извършване на разделно събиране на отпадъците, като:

- Осигуряване на минимум по една площадка за предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата;
- мерки за информираност;
- мерки, свързани с контрол за изпълнение на изискванията, свързани с разделното събиране и предаване на рециклируеми битови отпадъци;
- мерки, свързани с разширяване на системите за разделно събиране на отпадъците от юридическите лица и от гражданите;
- въвеждане на стимули за фирмите и гражданите за активно участие в организираните от общината системи за разделно събиране на отпадъците.

Пряко отношение към постигане на специфичната цел на настоящата подпрограмата са мерките от другите подпрограми, например свързани с:

- осъществяване на информационните кампании за ползите от разделното събиране на отпадъците, в т.ч. и за населението на общината и насърчаване на населението да събира разделно отпадъците;
- внедряване в общината на електронна информационна система за отпадъците, чрез която ще се събират данни за отпадъците, вкл. модул за разделно събиране и за предадените за рециклиране отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метал, за проследяване на степента на постигане на целите и вземане на съответните управленски решения;
- обучителни програми за поддържане и подобряване на капацитета на администрацията и контролиращите инспектори на общината;
- анализ и инициране на общо събрание на РСУО, на което да се обсъди и вземе решение за подхода за изпълнение на целите за оползотворяване и рециклиране на битовите отпадъци от общините в РСУО, обвързано с вземането на решения по други свързани въпроси;
- извършване на нови морфологични анализи след 5 години, съгласно изискванията на законодателството.

Реализацията на мерките от настоящата подпрограма и съотносимите мерки от други подпрограми насърчава разделното събиране и подобряване на качеството на събраните рециклируеми отпадъчни материали от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло и ще доведе до изпълнението на целите за рециклиране на тези потоци битови отпадъци от общината.

План за действие към Подпрограма Разделно събиране и рециклиране на отпадъците от хартия и картон, пластмаса, метали и стъкло

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска за околната среда от депонираните отпадъци

Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници На финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори		Отговорност за изпълнение	
						Текущи	Целеви	ведещи	партньор
Изпълнение на целите за подготовка за повторна употреба и за рециклиране на битовите отпадъци от хартия и картон, метали, пластмаса и стъкло	Изграждане във всеки район на община Пловдив на площадка за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, в т.ч. рециклируеми отпадъци, едрогабаритни отпадъци, опасни отпадъци, текстил и други. В случай на осигурено финансиране – приемане и на др. видове		ОПОС 2014-2020/Общински и бюджет/частни инвестиции	2017-2018	Осигурена възможност населението и фирмите да предават разделно събрани битови отпадъци	Технически, финансови и административни процедури за осигуряване на площадката	Функциониращи минимум 6 площадки по чл.19, ал.3 т.11 от ЗУО	Зам.-кмет ОИЗЕУО	ООп/ лица притежаващи документи по чл.35 от ЗУО
	Повишаване контрола относно въведените изисквания към		общински бюджет,	2016-2020	Обхващане на всички пунктове на територията на общината	Брой извършени проверки/брой установени несъответствия	Всички площадки на които се приемат вторични	Зам.кмет ОИЗЕУО ПОИ Дирекция	Оператори на пунктове на приемане на вторични

	пунктовете за вторични суровини за предаване на битови отпадъци и на изисквания за регистрация в общината						суровини са включени в регистъра по чл.19, ал.3, т.14 от ЗУО	ЕУО	суровини
	Ежегодно планиране и осъществяване на тематични проверки за изпълнение на изискванията за разделно събиране и изхвърляне на отпадъците в организираната от общината система за разделно събиране на отпадъците		Общински бюджет	2016-2020	Повишаване ефективността на системата за разделно събиране	Брой осъществени тематични проверки	Осъществени ежегодно проверки във всички квартали на града	ПОИ Дирекция ЕУО	
	Внедряване в общината на електронна информационна система за отпадъците, чрез която ще се събират данни за отпадъците, вкл. модул за разделно събраните и за	80 000	Оперативна програма	2017-2018	Получаване навременна и достоверна информация относно разделно събраните потоци	Етап на разработка	Изградена електронна информационна система	Зам.кмет ОИЗЕУО	ООп/ Оператори на площадки с разрешителни

	предадените за рециклиране отпадъци от хартия и картон, стъкло, пластмаса и метал, за проследяване на степента на постигане на целите и вземане на съответните управленски решения								
	Определяне на награден фонд за граждани/етажни собственици/фирми, активно участващи в системата за разделно събиране на битови отпадъци, в рамките на ежегодните информационни и образователни кампании	20 000	Общински бюджет	2016-2020	Повишаване количеството и качеството на разделно събраните фракции	Брой проведени кампании/Брой участници	Увеличаване броя на участниците, спрямо предходната година	Дирекция „ЕУО” Районни администрации	
	Повишаване ефективността и ефикасността на системите за разделно събиране на МРО			постоянен	Повишаване количеството на събраните за рециклиране отпадъци	Количество на събраните отпадъци спрямо предходна година	Количеството на насъбрани отпадъци се увеличава	Дирекция ЕУО ОП „Чистота“	ООп

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворените отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирани отпадъци

Подпрограма за „Разделно събиране и достигане на целите и изискванията за битовите биоразградими отпадъци и за биоотпадъците”

За биоразградимите битови отпадъци ЗУО регламентира конкретни и поетапни количествени цели за отклоняване на битови биоразградими отпадъци от депата за битови отпадъци, а в края на 2013 г. с Наредбата за разделно събиране на биоотпадъците за общините се въведоха цели и за разделно събиране и рециклиране и оползотворяване на биоотпадъците.

"Биоразградими" са всички битови отпадъци, които имат способността да се разграждат анаеробно или аеробно, като хранителни и растителни отпадъци, хартия, картон и други.

"Биоотпадъците" са част от биоразградимите битови отпадъци, и по-конкретно отпадъците от парковете и градините, хранителни и кухненски отпадъци от домакинствата, ресторантите, заведенията за обществено хранене и търговските обекти, както и подобни отпадъци от предприятията на хранително-вкусовата промишленост.

Целите за рециклиране, оползотворяване и отклоняване на отпадъци от депата са:

Цел за ограничаване на количествата депонирани биоразградими отпадъци

Разпоредбите на ЗУО изискват до 31 декември 2020 г. ограничаване на количеството депонирани биоразградими битови отпадъци до 35 на сто от общото количество на същите отпадъци, образувани в Република България през 1995 г. Тази цел е в съответствие и с изискванията на Директива 1999/31/ЕС относно депа за отпадъци. Намалването на депонираните биоразградими отпадъци има пряко отношение към политиките за климатичните промени, тъй като води до намаляване на емисиите на парникови газове.

Цели за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци

В допълнение към общоевропейската цел за намаляване на депонираните биоразградими битови отпадъци, амбициозни национални цели за оползотворяване на битовите биоотпадъци се поставиха в наредбата за разделно събиране на биоотпадъците, приета през месец декември 2013 г. Наредбата задължава общините за всеки от регионите за управление на отпадъци по чл. 49, ал.9 от ЗУО да постигат поетапно цели за разделно събиране и оползотворяване на битовите биоотпадъци:

- до 31 декември 2016 г. - не по-малко от 25 на сто от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014 г.;
- до 31 декември 2020 г. - не по-малко от 50 на сто от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014 г.;
- до 31 декември 2025 г. - не по-малко от 70 на сто от количеството на битовите биоотпадъци образувани в региона през 2014 г.

Наредбата изисква разделно събраните биоотпадъци да се оползотворяват чрез дейностите, обозначени със следните кодове по Приложение № 2 към § 1, т. 13 от допълнителните разпоредби на ЗУО:

1. R 3 - рециклиране/възстановяване на органични вещества, които не са използвани като разтворители (включително чрез компостиране и други процеси на биологична трансформация), и/или
2. R 10 - обработване на земната повърхност, водещо до подобрения за земеделието и околната среда;
3. R 1 - използване на отпадъците предимно като гориво или друг начин за получаване на енергия (само в случаите на анаеробно разграждане на биоотпадъци).

Целите се считат за изпълнени при условие, че биоотпадъците са събрани разделно при източника на образуване, транспортирани и предадени за оползотворяване. В допълнение, Наредбата изисква кметовете на общини да осигурят цялото количество образувани биоотпадъци от поддържането на обществени площи, паркове и градини на територията на съответната община да се събират разделно и оползотворяват.

Биоотпадъците, преработени чрез домашно компостиране, се считат от законодателството за предотвратени отпадъци и не се отчитат за изпълнение на целите за биоотпадъците.

Важна предпоставка за значителното подобряване на управлението на биоразградимите, в т.ч. на биоотпадъците в общината и постигане на посочените цели са някои предприети мерки от общината:

- задълбочен анализ на отпадъците, осъществен за целите на разработване на настоящата програма за управление на отпадъците;
- извършване на морфологичен анализ на битовите отпадъци, който да даде точна информация за генерираните биоразградими битови отпадъци и биоотпадъци по отделни отпадъчни потоци;
- предприети действия за въвеждане на разделно събиране на растителни отпадъци;
- предприети действия за проектиране и изграждане на Център за управление на отпадъците с два подобекта, във връзка с бъдещите дейности по компостиране на растителните отпадъци;

Данните от морфологичния анализ показват, че биоразградимите отпадъци представляват 57 % от общото количество на битовите отпадъци, а дела на биоотпадъците е 35 процента.

Препоръчително е допълването на общинската наредба за управление на отпадъците със специални разпоредби и изисквания за разделно събиране и оползотворяване на зелените биоотпадъци, които да влязат в сила след създаването на съответната система, включително и биоотпадъците от пазарите.

Пряко отношение към постигане на набелязаните цели на настоящата подпрограмата са мерките от други подпрограми, свързани с обучения, информационни кампании, информационното обезпечаване на отпадъците и други.

Осъществяването на подпрограмата ще има принос за изпълнение и на националните цели за биоразградимите отпадъци, както и целите за намаляване на парниковите газове в съответствие с Третия национален план по изменение на климата до 2020 г., тъй като изпълнението на мерките за биоразградимите отпадъци са едновременно и мерки за намаляване и предотвратяване на емисиите на метан от депата за битови отпадъци.

План за действие към Подпрограма за „Разделно събиране и достигане на целите и изискванията за битовите биоразградими отпадъци и за биоотпадъците”

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и намаляване и предотвратяване риска от депонирани отпадъци

Оператив на цел	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници На финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори		Отговорност за изпълнение	
						Текущи	Целеви	водещи	партньор
Постигане целите за разделно събиране и оползотворяване на биоотпадъци и целите за отклоняване от депа на биоразградими отпадъци	Подготовка и изпълнение на проект изграждане на площадка на територията на общината за открито компостиране на зелените отпадъци в зависимост от условията и изискванията в на ОПОС 2014 2020 г.		ОПОС 2014-2020/Общински бюджет/	2016	Одобрено за финансиране проектно предложение и реализация на проекта	Технически, финансови и административни процедури за осигуряване на площадката	Въведена в експлоатация площадка за компостиране на растителни отпадъци	Зам.-кмет ОИЗЕУО	
	Изграждане на системата за разделно събиране на растителни отпадъци от домакинства с дворове		Общински бюджет	2016-2020	Обхващане на четирите квартала	Брой поставени контейнери/Брой установени несъответствия от обслужващата фирма относно чистотата на отпадъците	Изграждане на ефективна система за разделно събиране в съответствие с Наредба за разделното събиране на	Зам.кмет ОИЗЕУО ПОИ Дирекция ЕУО ОП „Чистота” ПОИ	Домакинства

							биоотпадъците		
	Обхващане на допълнителни обекти от обществени места – паркове и градини с цел разделно събиране на зелени биоотпадъци и достигане на максималния капацитет на бъдещата инсталацията за компостиране		Общински бюджет	2018-2020	Осигуряване на качествен растителен отпадък за компостиране	Брой посетени обекти/Брой организации желаещи да се включат в системата за разделно събиране	Инсталацията преработва отпадъци с максимален капацитет	Дирекция ЕУО Районни администрации Оп „Градини и паркове”	Фирми и организации на територията на общината
	Изготвяне на анализ, последващо планиране и реализиране на дейности по разделно събиране на растителни отпадъци с цел осигуряване на места, където гражданите да могат да оставят растителни отпадъци и	100 000	Общински бюджет	2016-2018	Разширяване териториалния обхват на системата за разделно събиране	Документи по изпълнение на анализа и последващото планиране	Осигурени допълнителни съдове и места, където гражданите да могат да оставят растителния си отпадък	Зам.кмет ОИЗЕУО	Домакинства и фирми

	поставяне на контейнери в райони със смесено застрояване, където се генерира по-голямо количество на растителен отпадък								
	Обхващане на пазарите на територията на общината в системата за разделно събиране на биоотпадъците		Общински бюджет	2017-2018	Увеличаване на количеството на разделно събраните биоотпадъци	Брой пазари включени в системата	100 % от пазарите са включени в системата	Дирекция „ЕУО” Районни администрации ОП „Общински пазари”	
	Обхващане на големи генератори на хранителни отпадъци в система за разделно събиране		Общински бюджет	2016-2017	Разделно събиране на биоотпадъци	Брой участници в системата	Увеличаване на териториалния обхват	Кмет Дирекция ЕУО ОП „Чистота“	Юридически лица извършващи търговска дейност
	Осъществяване на планови/инцидентни проверки относно прилагане на системата за разделно събиране на биоотпадъци		Общински бюджет	2016-2020	Осигуряване на качествен материал за компостиране	Брой извършени проверки	Увеличение в проценти на лицата, които прилагат системата в съответствие с изискванията	ПОИ Районни администрации	Лица участващи в системата за разделно събиране/оператори на инсталации

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворените отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирани отпадъци

Подпрограма за „Прилагане на изискванията за строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради“

Отпадъци от строителство и разрушаване" са отпадъци, съответстващи на кодовете на отпадъци от група 17 от Приложение № 1 на Наредбата за класификация на отпадъците (минерални отпадъци, пластмаси, метал, хартия, изолационни материали, дърво, азбест, други опасни отпадъци и др.).

Отпадъците от строителството и разрушаването във висока степен подлежат на рециклиране и повторна употреба и от проблем за околната среда те могат да се превърнат в ценен ресурс. Ето защо според европейското законодателство до 2020 г. подготовката за повторна употреба, рециклиране и друго оползотворяване на материали от неопасни отпадъци от строителство и разрушаване следва да се увеличи най-малко до 70% от общото им тегло. ЗУО определи поэтапно по години целите за България на национално ниво за рециклиране и друго оползотворяване, за да се достигне крайната цел, произтичаща от европейското законодателство, през 2020 г.:

- до 1 януари 2016 г. - най-малко 35 на сто от общото тегло на отпадъците
- до 1 януари 2018 г. - най-малко 55 на сто от общото тегло на отпадъците
- до 1 януари 2020 г. - най-малко 70 на сто от общото тегло на отпадъците.

Община Пловдив както и другите общини в страната, имат следните отговорности, произтичащи от ЗУО и Наредбата за управление на строителните отпадъци и за влягане на рециклирани строителни материали:

1. анализиране на събирането, включително разделното, оползотворяването и обезвреждането на строителни отпадъци от ремонтна дейност, образувани от домакинствата;
2. когато общината е Възложител на строителни дейности или на дейности по разрушаване на сгради, включително принудително премахване на строежи:
 - да изпълни реално Плана за управление на отпадъците;
 - да разработва План за управление на строителните отпадъци като част от строителната документация за инвестиционния проект за издаване на разрешение за строеж;
 - да влага в строежите определен процент материали от рециклирани строителни отпадъци или материално оползотворяване в обратни насипи;
 - да осигури селективното разделяне и материално оползотворяване на определени видове строителни отпадъци в минимални количества;

Изискването за разработване на план за управление на отпадъците не се прилага за:

- разрушаване на сгради с РЗП под 100 кв. м;
- реконструкция, основен ремонт и/или промяна предназначението на строежи с РЗП, по-малка от 500 кв. м;
- строеж на сгради с РЗП, по-малка от 300 кв. м;
- разрушаване на негодни за ползване или застрашаващи сигурността строежи, когато тяхното премахване е наредено по спешност от компетентен орган.

Община Пловдив не разполага с инфраструктура за оползотворяване на строителни отпадъци. Инсталацията в с. Първенец, Община Родопи, която се експлоатира в съответствие с Регистрационен документ № 09-РД-478-00 от 22.06.2015 год. на „СО СПЕКТЪР” ЕАД преработва само част от отпадъчните потоци строителни отпадъци.

На Регионалното депо в гр. Асеновград е изградена клетка за депониране на строителни отпадъци. Целесъобразно общината да извърши проучване на възможностите за рециклиране на строителни отпадъци в териториално близки региони, както и за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи, рекултивация на нарушени терени и стари депа и други подобни и информирание на гражданите и другите организации чрез интернет страницата си, както и да анализира възможностите за осигуряване на собствена стационарна или мобилна инсталация за рециклиране на строителни отпадъци.

Анализът на нормативните документи показва, че в Наредбата за управление на отпадъците на територията на община Пловдив са разписани условията и реда за управление на строителни отпадъци. Следва да се увеличи контрола по изпълнение задълженията на

лицата, които трябва да докладват в общината за количествата събрани, транспортирани и предедени за оползотворяване, в т.ч. рециклиране строителни отпадъци.

Другите мерки, включени в подпрограмата, са свързани с осигуряване на условия общината да изпълни посочените по-горе ангажменти от компетенции на общината и са насочени към:

- осигуряване от общината на площадка, на която гражданите и други организации да предават без заплащане разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности до определени количества;
- изпълнение на функциите на общината като възложител на строежи и разрешаващ орган за строителството и въвеждането на строежи в експлоатация в контекста на изискванията на нормативната уредба за строителните отпадъци, както и орган, одобряващ плана за управление на отпадъците като част от строителната документация.

Аналогично на предходните подпрограми част от мерките, които пряко влияят на постигане на оперативната цел **„Достигане на целите за рециклиране и оползотворяване на строителни отпадъци и отпадъци от разрушаване на сгради“** не са засегнати поради включването им в други подпрограми.

При планиране и осъществяване на мерките, отнасящи се до строителните отпадъци, е взета предвид и нормативната уредба, че за депонирането на тези отпадъци се заплащат отчисления за депониране за всеки тон депониран отпадък, като размерът на отчисленията нараства от 36 лв./т през 2016 г. до 95 лв./т през 2020 г.

План за действие към Подпрограма за изпълнение на изискванията за строителните отпадъци и отпадъците от разрушаване на сгради

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и предотвратяване и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци

Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници На финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори		Отговорност за изпълнение	
						Текущи	Целеви	ведещи	партньор
Увеличаване на количествата разделно събрани и оползотворени строителни отпадъци от текущи ремонти на домакинствата и от строителни дейности на които Община Пловдив е възложител	Проучване и осигуряване на възможност гражданите да предават без заплащане до определени количества разделно събрани строителни отпадъци от малки ремонтни дейности на площадките по чл.19, ал.3, т.11 от ЗУО		Общински бюджет	2016-2017	Осигурена възможност гражданите да предават сами строителните си отпадъци от ремонтни дейности	Проучвания/анализи/Промяна в Наредбата за управление на отпадъците на територията на Община Пловдив	Осигурена възможност за събиране на строителни отпадъци от домакинствата на площадките по чл.19, ал.3 т.11 от ЗУО	Зам.-кмет ОИЗЕУО ОП „Чистота” Дирекция ЕУО	лица оператори на площадките/Домакинства

	Проучване на възможностите за рециклиране на строителни отпадъци в териториално близки региони, както и за оползотворяване на строителни отпадъци в обратни насипи, рекултивация на нарушени терени и депа, и други подобни		Общински бюджет	2016-2017	Оползотворяване на строителни отпадъци от общински обекти	Проучвания	Споразумения за партньорство с други общини	Зам.кмет ОИЗЕУО Зам.кмет ОСУТСИ	Общини в региона
	Проуване възможността за осигуряване на собствена стационарна или мобилна инсталация за рециклиране на строителни отпадъци		Общински бюджет	2017	Рециклиране на строителни отпадъци, разделно събрани от домакинствата и от общински обекти	Проучвания	Анализ на инвестиционни и експлоатационни разходи и на възможност за реализиране на получените рециклирани материали	Зам.кмет ОИЗЕУО Зам.кмет ОСУТСИ	Общини в региона/ПЧП

**Стратегическа цел 2: Увеличаване на
количествата на рециклираните и
оползотворените отпадъци и намаляване и
предотвратяване на риска от депонирани
отпадъци**

*Подпрограма „Управление на отпадъци от
утайки от пречиствателната станция за
отпадъчни води”*

ПСОВ – Пловдив обслужва повече от една община, като същата се стопанисва, поддържа и експлоатира от „ВиК“ ЕООД Пловдив.

Съгласно *Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците*, утайките от ПСОВ Пловдив, са класифицирани като неопасен отпадък, с код и наименование - 19 08 05 „Утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места”.

Образуват се в първичните и вторични утаители, уплътняват се и се обезводняват с лентови филтърпреси. Обезводнената утайка е полутвърд отпадък, с гелообразна структура, съдържание на сухо вещество 18-22% и на органични вещества 65-70% .

С цел последваща употреба, утайките се предават за компостиране по технологията с червени калифорнийски червеи и за биологично разграждане с биоразградимата фракция на смесен битов отпадък.

Община Пловдив е подала проектно предложение по процедура на директно предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОП „Околна среда 2014 – 2020” №BG16M10P002-1.006 „Изпълнение на ранни ВиК проекти” за „Интегриран проект за подобряване на водния сектор в град Пловдив – фаза 1“. Основната цел на рехабилитацията на ПСОВ е да се намали притока на вредни вещества и биогенни елементи във водоприемника. Пречистването на отпадъчните води следва да даде възможност за надеждно и технологично стабилно постигане на съответствие с европейските изисквания за водите, изпускани от градски ПСОВ (Директива 91/271/ЕЕС на Съвета) при икономически изгодни условия. Предложените допустими инвестиционни мерки за финансиране от Кохезионния фонд по ОПОС ще бъдат приложени в периода от 2014 - 2020 г. за пречистване на отпадъчните води. Тези мерки включват основно реализация на отстраняването на биогенните елементи в съответствие с разрешителното за заустване с предхождаща денитрификация, засилено биологическо отстраняване на фосфора и утаяване на химическия фосфат надолу по пътя на водата. Процесът на обработка на утайката също ще бъде оптимизиран в този период включително чрез стабилизация на утайката, механично отстраняване на водата, термично изсушаване на утайката и използване на биогаза.

Съгласно *Наредба № 2 от 23.07.2014 г. за класификация на отпадъците*, утайките от ПСОВ Пловдив са класифицирани като неопасен отпадък, с код 19 08 05 и наименование „Утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места”.

План за действие към Подпрограма за управление на отпадъци от утайки от пречиствателната станция за отпадъчни води
Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и предотвратяване и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци

Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници На финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори		Отговорност за изпълнение	
						Текущи	Целеви	водещи	партньор
Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени утайки от ПСОВ	Реализация на „Интегриран проект за подобряване на водния сектор в град Пловдив – фаза 1“		ОПОС 2014-2020 Общински бюджет	2020	Получаване на стабилизана утайка, термично изсушаване на утайката и използване на биогаза	Напредък по реализация на проектното предложение	Реализиран интегриран проект за подобряване на водния сектор – фаза 1	Кмет	ВиК ЕООД Пловдив
	Третиране на образуваната утайка от ПСОВ – Пловдив съгласно Национален план за управление на утайките от пречиствателни станции за отпадъчни води		ВиК ЕООД	2020	Екологосъобразно оползотворяване на утайките от ПСОВ	Проучвания	Договори	ВиК ЕООД	Община Пловдив и други общини в региона
	Проуване възможността за оползотворяване на утайките и изготвяне на актуализиране програма за управление на утайките от ПСОВ-Пловдив		ВиК ЕООД	2017	Обследвани възможности за третиране на утайки от ПСОВ	Проучвания	Изготвен план за действие при решаване на проблема с утайките от ПСОВ - Пловдив	„ВиК“ ЕООД - Пловдив	

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата на рециклираните и оползотворените отпадъци и намаляване и предотвратяване на риска от депонирани отпадъци

Подпрограма „Управление и предотвратяване на риска от депониране на отпадъци”

Депонирането на отпадъците стои на най-ниското ниво в йерархията на управление на отпадъците, въведена с европейското и с националното законодателство. Все още и най-напредналите държави не могат да предотвратят напълно депонираните отпадъци. Предотвратяването и намаляването на риска от депонираните отпадъци може да се постигне чрез мерки, целящи ползване на депа, отговарящи на нормативните изисквания, чрез предотвратяване на отпадъците, чрез увеличаване на количествата, рециклирани и оползотворени отпадъци, както и чрез закриване на старите депа за отпадъци и депониране на неоползотворими фракции (във възможно най-малки количества), на депа, които отговарят на всички екологични изисквания, както и рекултивация и последващи грижи и мониторинг на закритите депа и оползотворяване на сметищния газ от тях.

Част от мерките, свързани с подобряване на йерархията на управление на битовите отпадъци (рециклиране и оползотворяване на биоразградимите и рециклируемите от хартия, метал, пластмаса и стъкло и др.), както и на строителните отпадъци и на утайките от ПСОВ, включени в предходните подпрограми, имат съществен принос за

предотвратяването и намаляването на депонираните отпадъци.

В настоящата подпрограма са включени допълнителни мерки от компетенциите на общината, обособени условно в две групи.

Първата група мерки са свързани с подобряване управлението на други потоци битови отпадъци извън обхванатите битови отпадъци от предходните подпрограми, целящи подобряване на тяхното разделно събиране и отклоняването им от депониране.

Община Пловдив изпълнява мерките за разделно събиране на опасните битови отпадъци чрез събирането им в близост до генераторите по предварително определен график чрез мобилен пункт. Общината е сключила и договори за сътрудничество с организации за оползотворяване на масово разпространени отпадъци, които съдържат опасни компоненти, като ИУМПС, НУБА и ИУЕЕО, ОМ и ИУГ. Допълнителните мерки в подпрограмата целят подобряване и разширяване на обхвата на вече въведените мерки.

Втората група мерки са свързани с намаляване на риска за околната среда от депата за битови отпадъци, включително и намаляване на емисиите на парникови газове (метан) от депата, в т.ч:

- закриване и рекултивация на общински депа за битови отпадъци с прекратена експлоатация;
- проучване за инсталации за оползотворяване на сметищния газ;
- мониторинг и следексплоатационни грижи за закритите депа за отпадъци;
- контрол за спазване на всички изисквания при депониране на остатъчните фракции от битовите отпадъци.

Община Пловдив е оператор на депа, които отговарят на нормативните изисквания:

- Регионално депо за неопасни отпадъци в землището на с. Цалапица
- Депо за неопасни отпадъци към обект „Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ“

Двата обекта се експлоатират в съответствие с издадените Комплексни разрешителни. При стопанисването им се прилага Система за управление на околната среда.

Предвид обстоятелството, че разрешения капацитет с КР №355-НО/2008 г. на МОСВ е до достигане на кота +/-13 (+/-22 в билото) е извършена актуализация на работен проект за „Депо за твърди битови отпадъци на гр. Пловдив в землището на с. Цалапица“, подобект „Горен изолиращ екран, рекултивация“. Депото има капацитет за разширение, чрез реализация на втори етап – до кота +/-30 (+/-36 в билото). В случай, че общините, членове на РС-Цалапица не вземат решение за предприемане на действия за увеличаване разрешения капацитет, може да започне поетапно закриване и рекултивация.

През 2009 г. при пускане в експлоатация на обект „Депо за неопасни отпадъци и Инсталация за биологично разграждане по закрит способ“ в с. Шишманци е изградена базовата инфраструктура и първа клетка на депо за неопасни отпадъци от общо четири клетки. След запълване на първа клетка може да бъде извършена частична рекултивация.

В подпрограмата са включени и някои свързани с депонирането на смесени битови отпадъци мерки, и по-конкретно - закупуване на нови контейнери за смесени битови отпадъци, оптимизиране на системите за разделно събиране на отпадъци от почистване на улици и др.

Що се отнася до намаляване и предотвратяване на риска от депониране на опасни битови отпадъци мерките се отнасят до оптимизиране на системите за събирането им, чрез съвместни действия на Община Пловдив и ООп.

План за действие към Подпрограма за управление и предотвратяване на риска от депонираните отпадъци

Стратегическа цел 2: Увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и предотвратяване и намаляване на риска за околната среда от депонираните отпадъци

Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници На финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори		Отговорност за изпълнение	
						Текущи	Целеви	водещи	партньор
Намаляване вредното въздействие на отпадъците върху околната среда	Закриване и рекултивация на депото в с. Цалапица след достигане на разрешения капацитет и вземане решение за прекратяване дейността на инсталацията		Отчисления по чл.60 от ЗУО ПУДООС	След преустановяване на експлоатацията	Налична актуална информация за остатъчния капацитет на депото след предприемане действия по увеличаване на капацитета .	Писмо за инициране на Общо събрание на РСУО Стартиране на процедура по ЗООС	Протокол от проведено Общо събрание с включена информация за депо Цалапица	Кмет	Общини членове на РС-Цалапица/главни изпълнители на обекта
	Проучвания и изграждане на система за улавяне на биогаза, чрез оползотворяване или изгаряне на факел		Оперативни програми Общински бюджет	2020	Намаляване вредното въздействие на сметищните газове върху околната среда	Проучвания	Избор на подходяща технология за оползотворяване на сметищния газ	Кмет	
	Рекултивация на клетка 1 на Депо за неопасни отпадъци в с. Шишманци		Отчисления по чл.60 от ЗУО Общински бюджети на					„Консорциум Екологичен завод“ ДЗЗД,	

			членовете на РС- Шишманци					Дирекция „ЕУО”, общини от РС	
	Подобряване на контрола и предотвратяване нерегламентираното изхвърляне на отпадъци на неразрешени за това места, изгаряне или друга форма на неконтролирано обезвреждане на отпадъците.		Общински бюджет, приходи от санкции	Постояне н	Предотвратяван е нерегламентирано изхвърляне на отпадъци	Брой проверки/брой установени нерегламентирано замърсени терени	Намаляване броя на нерегламентирано замърсените терени	Пловдивски общински инспекторат, Дирекция „ЕУО”, ОП „Чистота” Районни администрации	Обществено с
	Закупуване на контейнери за битови отпадъци, в съответствие с необходимостта въвеждане разделно събиране на нови потоци или подмяна на амортизирани съдове, както и необходима техника за събиране и транспортирането им	100 000 годишно	Общински бюджет	2020	Осигуряване на контейнери за събиране на потоците отпадъци, в т.ч. остатъчната фракция от потока битови отпадъци	Годишни бюджети	Поддържане на добро ниво на събирането на битовите отпадъци и предоставяне на услуги с високо качество	Кмет	

Стратегическа цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

Подпрограма „Подпрограма за информационно осигуряване на общинската администрация и подобряване на административния капацитет”

За ефективното управление на отпадъците от ключово значение е наличието на капацитет в общината за изпълнение на функциите, произтичащи от нормативната уредба и поставените общински цели във връзка с общинската политика за управление на отпадъците.

Новите и все по-големи изисквания на националното законодателство за отпадъците налагат непрекъснато развитие и повишаване на административния капацитет на община Пловдив, което да гарантира, че общината разполага с ключовите характеристики на добро управление на отпадъците на територията ѝ.

Тези ключови характеристики определят и оперативните цели на настоящата подпрограмата, около които са обединени включените в подпрограма мерки:

- Подобряване на нормативното осигуряване на дейностите за управление на отпадъците;

- За постигане на тази оперативна цел е предвидено непрекъснато следене на развитието на националното законодателство в сектор отпадъци с цел навременно отразяване на необходимите промени в местната нормативна уредба, както и промени в нормативните и ведомствените документи на общината съобразно местните условия и възникващи потребности. Разработването на ясни вътрешни правила за наблюдение, отчет и оценка на изпълнението на Програмата също е от ключово значение за проследяване на напредъка в изпълнението и навременно предприемане на коригиращи действия в случай на възникнали проблеми;
- Подобряване на информационното осигуряване на дейностите за управление на отпадъците.

Необходимо е всички дейности и процеси в областта на отпадъците да бъдат информационно обезпечени чрез изграждане на единна информационна система, която да осигурява възможности за събиране, съхранение и обработка на данните в интегриран вид. Единната информационна система за отпадъците ще гарантира качествено изготвяне на анализи и отчети и проследяване на напредъка по постигане на целите, заложи в Програмата за управление на отпадъците на община Пловдив до 2020 г.

■ Развитие на човешките ресурси

В съответствие с развитието на националното законодателство в сектор отпадъци и с националните политики за непрекъснато повишаване на квалификацията и за учене през целия живот, в подпрограмата са планирани дейности за развитие на компетентността, знанията и уменията на служителите от администрацията и от ОП „Чистота“ с функции относно отпадъците и за тяхното ресурсно обезпечаване.

Включените в подпрограмата мерки имат хоризонтален характер и тяхното изпълнение ще подпомогне постигането на всички стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците 2014-2020, актуализация 2016 г. на Община Пловдив.

План за действие към Подпрограма за информационно осигуряване на общинската администрация и подобряване на административния капацитет

Цел 3: Управление на отпадъците, което гарантира чиста и безопасна околна среда

Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници На финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори		Отговорност за изпълнение	
						Текущи	Целеви	ведещи	партньор
Подобряване на нормативното и информационното осигуряване на дейностите за управление на отпадъците	Приемане на промени в общинската нормативна уредба съобразно развитието и изискванията на националното законодателство и местните политики за управление на отпадъците		общински бюджет	постоянен	нормативна осигуреност	брой приети/допълнен и документи	Приети промени в общински документи при идентифицирана необходимост	ресорен зам.кмет	
	Разработване и внедряване на процедурни правила за проследяване на напредъка по изпълнението на		общински бюджет	2016 г.	Определени процедурни правила за наблюдение и отчитане		Разработена система за проследяване на напредъка по изпълнение на мерките в ПУО	ресорен зам.кмет	

	настоящата ПУО, вкл. допълване на вътрешно- ведомствени актове при необходимост								
	Изграждане на единна електронна информационна система за управление на отпадъците	80 000	общински бюджет	2017-2018	изградена информационна система за отпадъците	Етапно въвеждане в в действие на информационнат а система за отпадъците	Напълно функциониращ а информационн а система за отпадъците	кмет	
	Разработване и приемане на вътрешни правила относно задълженията и координацията за събиране, обработка и предоставяне на информация и сроковете съобразно специфичните нормативни и оперативни изисквания, както и обучения на		общински бюджет	2018		изготвени вътрешни правила	приети вътрешни правила/обучен и ползватели на системата	зам.кмет ОИЗУО Дирекция ЕУО Дирекция АИО	

	служителите, които работят със системата								
	Изготвяне на морфологичен анализ на състава и количеството на битовите отпадъци, образувани на територията на община Пловдив	30 000	общински бюджет, отчисления чл.64 ЗУО	2019 г.	получени данни за морфологичния състав	Изпълнени етапи от анализа	Проведено изследване на морфологичния състав на битовите	кмет	
	Провеждане на периодични обучения на служителите в общинска администрация и общинските предприятия по въпросите свързани с управление на отпадъците	Общински бюджет	ежегодно		Повишаване компетенциите на служителите във връзка с управление на отпадъците	Брой проведени обучения	Брой обучени служители	Зам.кмет ОИЗЕУО Отдел УЧР	МОСВ РИОСВ НСОБР др. организации

Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците

Подпрограма „Информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците”

Информирането и участието на обществеността е основен компонент от всяка програма за управление на отпадъците. Отпадъците са резултат от човешката дейност и без участието на населението, основен генератор на битови отпадъци, дори и най-добре разработената програма не може да постигне своите цели. От особена важност е да се повишава разбирането сред населението и бизнеса за йерархията при управление на отпадъците, т.е. за приоритетния ред на това как да се справяме с отпадъците, както и за отговорностите на всеки, който образува или допринася за образуването на отпадъци, включително и

отговорността да покрива пълните разходи за своите действия.

За постигане на стратегическата цел *„Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане йерархията на управление на отпадъците“* са включени мерки с неинвестиционен характер. На практика мерките в настоящата подпрограма подпомагат изпълнението и на мерките в другите подпрограми, а оттам допринасят за постигане и на останалите три стратегически цели на Програмата за управление на отпадъците на община Пловдив.

Мерките са насочени към:

- Повишаване на ролята на обществеността в процеса на вземане на решения относно политиката за управление на отпадъците в общината;
- Изграждане на информирано поведение и на обществени нагласи относно отпадъците и повишаване на участието на населението и бизнеса в предотвратяване на отпадъците и в разделното събиране на битовите и строителните отпадъци съобразно йерархията за управление на отпадъците.

Предвидените в подпрограмата мерки включват публикуване и разпространение на актуална информация и провеждане на разяснителни кампании за повишаване на информираността и разбирането сред населението и бизнеса - за същността, принципите и йерархията за управление на отпадъците; за услугите по събиране, транспортиране и третиране на различните потоци отпадъци, предоставяни от община Пловдив; за задълженията на гражданите и бизнеса и за действията, които трябва да предприемат при управление на генерираните от тях отпадъци. Планирани са също мерки, които чрез подходящи техники или схеми включват пряко гражданите в дейности за разделно събиране на различни потоци битови отпадъци. Специално внимание ще бъде обърнато на работата с децата в детските градини и училищата на територията на общината, предвид създаването у тях на устойчиви нагласи и поведение относно отпадъците. Друга група мерки е насочена към участие на обществеността в процеса на вземане на решения относно политиката за отпадъците чрез допитвания, консултации, публични обсъждания.

За финансиране на мерките в подпрограмата общината ще използва средства от общинския бюджет, от отчисленията при извършване на дейност по обезвреждане на отпадъци чрез депониране по чл. 64 ЗУО, от ОП „Добро управление“ 2014-2020 г. и други източници.

Не са посочени финансови средства за мерките, които ще се изпълняват в рамките на обичайните средства, предвидени в общинския бюджет за съответните дейности.

План за действие към Подпрограма за Информирание на обществеността по въпросите на управление на отпадъците

Стратегическа цел 4: Превръщане на обществеността в ключов фактор при прилагане на йерархията на управление на отпадъците

Оперативна цел	Дейности /мерки/	Бюджет (лв.)	Източници На финансиране	Срок за реализация	Очаквани резултати	Индикатори		Отговорност за изпълнение	
						Текущи	Целеви	водещи	партньор
Повишаване ролята на обществеността в политиката за управление на отпадъците	Публикуване на обяви за консултации, провеждане на срещи, обществени обсъждания и други в процеса на вземане на решения по общински нормативни актове, решения и общински документи в областта на отпадъците		общински бюджет	постоянен	Осигурени предпоставки за участие на обществеността в процеса на вземане на решения относно общинската политика за управление на отпадъците	Брой проведен и обществени консултации/обсъждания	брой проведени обществен и консултации/обсъждания	Кмет Дирекция ЕУО	
	Провеждане на анкетно проучване за отчитане мнението на жителите на относно различни аспекти на политиката и услугите за отпадъците и качеството на предоставяните услуги		отчисления по чл.64 ЗУО, общински бюджет	ежегодно до 31 юни	Събрана информация за обществените нагласи с цел подпомагане вземането на управленски решения, съобразени с	възложени и изпълнени анкетни проучвания	проведени минимум 5 анкетни проучвания	Дирекция ЕУО ОП „Чистота“ Районни администрации	

					мнението на гражданите				
	Публикуване на годишни отчети за изпълнение на настоящата Програма за управление на отпадъците до 2020 г.		общински бюджет	постоянен	осигурена прозрачност при изпълнение на общинската политика за отпадъци	публикувани годишни отчети на интернет страницата на общината	публикувани годишни отчети	Зам.кмет ОИЗЕУО Дирекция ЕУО	
	Обявяване на пилотна програма за награди „Шампиони по рециклиране“ в няколко категории участници: училища, обществени сгради и бизнес компании чрез доброволно включване от тяхна страна.	5 000	Общински бюджет	2017	Популяризиране значимостта на рециклирането в ежедневието на участниците.	Количество събрани годни за рециклиране отпадъци	Брой организации, участващи за периода на прилагане	Кмет Дирекция ЕУО	Отдел Образован ие Дирекция Общинска собствено ст ООп Търговско - промишле на камара -Пловдив
	Включване в ежегодни национални кампании за почистване, разделно събиране и др.		Общински бюджет	постоянен	Повишаване чувствителността а по темата за отпадъците	Количество събрани отпадъци за рециклиране	Брой кампании/Брой участници	Дирекция ЕУО	ООп Райнни администр ации НПО

6. Координация на ПУО с други планове и програми

Разработването на актуализацията 2016 г. на общинската програма за управление на отпадъците 2014-2020 г. е координирано както с национални, така и с общински програмни документи, като разбира се са отразени спецификите, приоритетите и потребностите на общината в сферата на управление на отпадъците.

6.1 Координация с програмни документи на национално ниво

При разработване на настоящата програмата са взети предвид основните постановки на националните програмни документи, в т.ч.:

- Националният план за управление на отпадъците 2014-2020 г. и Националната програма за предотвратяване на отпадъците като част от него,
- Националният стратегически план за поетапно намаляване на биоразградимите отпадъци, предназначени за депониране до 2020 г.,
- Национален стратегически план за управление на отпадъците от строителството и разрушаване на територията на Република България за периода 2011-2020 г.,
- Националният план за управление на утайките от ПСОВ до 2020 г.,
- Трети национален план за изменение на климата 2013-2020 г.

Очаква се изпълнението на предвидените мерки от общинската програма за управление на отпадъците да допринесе в значителна степен за изпълнението на целите на посочените национални програмни документи, тъй като поставените общински цели са в пълен синхрон с националните цели, приоритети и мерки в областта на управление на отпадъците.

6.2 Координация с програмни документи на Община Пловдив

Програмата за управление на отпадъците е елемент от цялостната система за планиране на развитието на общината. Целите и мерките в ПУО са синхронизирани и съобразени с ключови общински програмни документи.

- *Общински план за развитие на Община Пловдив за периода 2014 - 2020 г.*

Общинският план за развитие определя рамката за развитие в новия програмен период, като интегрира икономическите, екологичните, социалните и инфраструктурните аспекти на желания за устойчив и балансиран растеж на територията на общината като дефинира стратегически и специфични цели, приоритети и мерки.

ПУО е в подкрепа на достигането на стратегическа цел 4: ЖИЗНЕНА СРЕДА И СВЪРЗАНОСТ от Общинския план за развитие: Мярка 4.15. Въвеждане на системи за разделно събиране на битови отпадъци и подобряване ефективността на системите за разделно събиране на масово разпространени отпадъци

Очакван резултат: Ефективни комплексни дейности за управление на отпадъците.

Препоръчителни задачи: Доброто управление на отпадъците е задължително условие за устойчивото развитие на община Пловдив. Важността на дейността е потвърдена и от приоритетите на Оперативната програма за развитие на околната среда за периода 2013-

2020. Тези обстоятелства мотивират насочването на инвестиции и различни инициативи с оглед на оптималното събиране, преработване, усвояване и повторна употреба на отпадъците.

Мярката се групира в две основни направления – организационни и функционални. Първата група извежда нуждата от информационни кампании и различни публични срещи и събития за създаването на разумно отношение спрямо употребата на продуктите, изхвърлянето и третирането на отпадъците. Изброената потребност се покрива и от съдържанието на Мярка 2.6, като двете мерки съвместно подпомагат постигането на „зелен” и устойчив начин на живот.

Функционалните изисквания към управлението на отпадъците изискват осигуряването на действаща система за събиране на отпадъците, включваща разполагането на специализирани контейнери и подвижен състав. Добавят се съоръженията за сепариране и рециклиране на отпадъците в търсене на последваща повторна употреба. Възможност за оползотворяване на отпадъците представлява и преработката им с оглед на добиването на електрическа или топлинна енергия.

Отделни компоненти на мярката са изграждане на площадка за открито компостиране на биоотпадъците от поддържане на обществени площи, паркове и градини на територията на Община Пловдив; изграждане на площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата, минимум по една във всеки район на Община Пловдив; Изграждане на инсталация за рециклиране на строителни отпадъци (стационарна и мобилна).

Актуализацията на общинската програма за управление на отпадъците 2014-2020 г. е продължение и надграждане на общинските стратегически и планови документи в областта на управление на отпадъците.

7. Мониторинг, отчет и контрол на изпълнението на ПУО 2014-2020, актуализация 2016 г.

Наблюдението и оценката на изпълнението на Програмата за управление на отпадъците на Община Пловдив е от ключово значение, с оглед проследяване на напредъка по постигане на предварително поставените цели, срокове и ресурси и навременно предприемане на действия за преодоляване на възникващи проблеми при реализацията на мерките и постигане на програмните цели, а при необходимост - предприемане на действия за актуализация на Програмата.

Към Програма за управление на отпадъците 2014-2020 г., Общински съвет-Пловдив е приел и документ, чрез който да се отчита нейното изпълнение „Методика за мониторинг и контрол по изпълнението на ПУО“. Звеното в общинската администрация отговорно за мониторинга по изпълнение на ПУО е Дирекция „Екология и управление на отпадъците“. За всяка една от мерките в отделните подпрограми са посочени очаквани резултати от изпълнението, както и индикатори за измерване на изпълнение за мярката. Именно за посочените резултати и определените индикатори ще се събира необходимата информация. В допълнение към изпълнението на текущите и целевите индикатори, за всяка мярка ще се наблюдава и спазването на предвидения график и степента на изразходване на ресурсите.

Приложения

1. *Анализ на състоянието на отпадъците на територията на Община Пловдив;*
2. *Прогноза на образуваните отпадъци на територията на Община Пловдив;*
3. *Анализ на инфраструктурата за отпадъци;*
4. *Анализа на замърсени в миналото площадки за обезвреждане на отпадъците и осъществени мерки за тяхното възстановяване;*
5. *Анализ на схемите за управление на отпадъците и прилагане на принципите „Отговорност на производителя” и „Замърсителят плаща”, икономически инструменти и стимули;*
6. *Анализ на действащите нормативни и програмни документи на Община Пловдив в контекста на правата и задълженията на общините по отношение на отпадъците;*
7. *Анализ на институционалния капацитет в сферата на управлението на отпадъците;*
8. *Анализа на информационното обезпечаване анализа относно информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците;*
9. *Анализа относно информиране на обществеността по въпросите на управление на отпадъците.*